Ar paſcha wiſuſchehliga augſta Keiſara wehleſchanu.

Mahjas Weeſis.

Makſa ar peeſuhtiſchanu par paſti:		
Ar Peelikumu:	par gadu	2 rbl. 75 kap.
beſ Peelikuma:	par gadu	2 „ — „
Ar Peelikumu:	par ½ gadu	1 „ 40 „
beſ Peelikuma:	par ½ gadu	1 „ — „
Ar Peelikumu:	par ¼ gadu	— „ 90 „
beſ Peelikuma:	par ¼ gadu	— „ 70 „
Makſa beſ peeſuhtiſchanas Rigâ:		
Ar Peelikumu:	par gadu	1 rbl. 75 kap.
beſ Peelikuma:	par gadu	1 „ — „
Ar Peelikumu:	par ½ gadu	— „ 90 „
beſ Peelikuma:	par ½ gadu	— „ 55 „
Ar Peelikumu:	par ¼ gadu	— „ 50 „
beſ Peelikuma:	par ¼ gadu	— „ 30 „

Mahjas Weeſis teek iſdots ſeſtdeenâm no pikſt. 8 ſahlot.

Makſa par ſludinaſchanu: par weenas ſlejas ſmalku rakſtu (Petit)-rindu, jeb to weetu, ko tahda rinda eenem, makſa 8 kap.

Redakzija un ekſpedizija Rigâ, Ernſt Plates grahmatu- un bilſchu-drukatawâ un burtu-leetuwê pee Petera baſnizas.

38. gada-gahjums. — Mahjas Weeſis iſnahk weenreiſ pa nedeļu.

№ 50. Seſtdeen, 11. dezembrî. **1893.**

Mahjas Weeſi ar Peelikumu war paſtellet un **ſludinajumus** nodot **Rigâ, manâ drukatawâ un Latweeſchu grahmatu pahrdotawâ pee Petera baſnizas.** Beſ tam wehl **Peterburgas ahrpilſehtâ:** Puhziſchu Gedert kga grahm. pahrd., Terbatas un Stabu eelu ſtuhrî un Jagodkin kga pahrd., pee leelâ pumpja; **Jelgawas ahrpilſehtâ:** Altberg kga grahm. pahrd., Almenu eelâ Nr. 11; **Ahgelskalnâ:** Loſsberg kga pahrd., Tirgus eelâ un pee A. Neekſtin kga, Slokas eelâ Nr. 41; **Ilgezeemâ:** Modin kdſes pahrdotawâ; uſ **Katrinas dambja:** K. Upit material-pretſchu pahrd., Peterſalas eelâ Nr. 3; **Sarkandaugawâ:** J. Iſman kga material-pretſchu pahrd., Twaiku eelâ Nr. 70, J. Iſman kga material-pretſchu pahrd., Twaiku eelâ Nr. 47, pee Waldſchleſchena bruhſcha, A. Kaminzius kga dſehreenu pahrd., Tiltu eelâ Nr. 2 un K. Upit kga material-pretſchu pahrd. Duntesmuiſchas eelâ Nr. 36; tad wehl zitâs pilſehtâs, kâ: **Zehſis:** B. Peterſon kga pahrdotawâ; **Walkâ:** M. Rudolff un Paulin kgu grahm. pahrdotawâs; **Walmeerâ:** E. G. Trey un dehla kgu grahm. pahrd.; **Nujenê:** J. Allſne kga grahm. pahrd.; **Jelgawâ:** Beſthorn kga grahm. pahrd., Pils eelâ; H. Allunan un Jaeger kgu grahm. pahrdotawâs; **Bauſkâ:** H. Allunan kga grahm. pahrd.; **Kuldigâ:** Beſthorn kga grahm. pahrd.; **Talſôs:** H. Tow kga grahm. pahrd. un bibliotekâ un J. Hirſchmann kga grahm. pahrd. Tad wehl „Mahjas Weeſi“ war apſtellet pee ſaweem zeen. draudſes mahzitajeem, ſkolotajeem un pagaſta ſkrihwereem, kurus mihli luhdſu, tahdas apſtelleſchanas laipni peenemt.

Saturs: Par jauno tautas dſeeſmu krahjumu. — Italija. (Beigas.) — Amerikas demokratija. — No eekſchſemes: a) Walbibas leetas. b) Baltijas notikumi. c) No zitâm Kreewijas puſem. — No Rigas. — Teeſu leetu nodala: Jautajeens un atbilde. Waj par aiſmuguras ſpreedumu ir eeſneedſama kaſazijas ſuhdſiba Semneeku Wirsteeſai? — Grahmatu galds. — Iſ muhſu weeſigâs ſadſihwes. — Walejâs wehſtules. — Deewkalpojumi. — Tirgu ſinas. — No ahrſemem. — Telegramas. — Daſchadi rakſti: Aiſſpreedumi dabas ſinatnês. (Beigas.)

Peelikumâ: Schans Walſchans. (Turpinajums.) — Beſ puhra. (Beigas.) — Bendes walgs. (Turpinajums.) — Pilſehtneeks un laukineeks. — Atbildes uſ modes jautajumeem. — Domu graudini. — Augſtâ dſeeſma. — Alus dſeeſma. — Mihklas.

„Mahjas Weeſis“

nahkoſchâ gadâ uſſahkdams ſawu 39. gada gahjumu iſnahks pilnigi pahrgroſitâ un paplaſchinatâ weidâ, pabalſtits no muhſu wislabakeem ſpehkeem.

„Mahjas Weeſis“ lihdſ ar **„Literariſko Peelikumu“** un **„Semkopibas Peelikumu“** makſâ tikai:

eekſchſemê: Beſ peeſuhtiſchanas:	eekſchſemê: Ar peeſuhtiſchanu:	ahrſemês:
par gadu . . . 1 rbl. 75 kap.	par gadu . . . . 2 rbl. 75 kap.	par gadu . . . . . 3 rbl. — kap.
„ ½ „ . . . — „ 90 „	„ ½ „ . . . . 1 „ 40 „	„ ½ „ . . . . . 1 „ 60 „

Lai tuhlin no jauna gada wiſeem waretu kahrtigi peeſuhtit **„Mahjas Weeſi“**, tad zeen. laſitajus laipni luhdſam apſtellejumus uſ 1894. g. iſdarit pee laika.

Apſtellejumi uſ **„Mahjas Weeſi“** un ſludinajumi ſuhtami uſ ſchahdu adreſi: **Въ экспедицію газеты „Маясъ Віесисъ“, гор. Рига** („Mahjas Weeſa“ ekſpedizijai Rigâ, pee Petera baſnizas).

„Mahjas Weeſa“ ekſpedizija.

Par jauno tautas dſeeſmu krahjumu.

Filologi arweenu wairak un wairak greeſch wehribu uſ Latweeſchu walodu un tradizijam. Tâ ka nu tautas tradizijas ir waj weenigee Latweeſchu rakſti, kurus laſa ari zittauteeſchi, tad tautas dſeeſmu, teiku ꝛc. iſdewejeem wajadſetu gan ar ſtingru kritiku pee darba kertees, un lai winu puhlini teeſcham ſinatnei buhtu derigi un peerahditu, ka ari Latweeſcheem Europas kultura naw ſweſcha.

Neweens gan laikam neſchaubiſees, ka Barona kgs, kurſch jau ilgus gadus nodarbojees ar Latweeſchu tautas dſeeſmu krahſchanu, buhs ari labakais tautas dſeeſmu paſinejs un tadehļ ari jadomâ, ka no wina iſdodamais krahjums buhs no wiltojumeem tihrits, bet brihniſchkigi mums iſklauſas, ka krahjuma wirsrakſtâ muhſu dſeeſmas tikſchot ſauktas par „dainam.“ Waj tahda neparaſta wirsrakſta dehļ grahmata neſaudês uſtizibas, ſewiſchki wehl pee zittauteeſcheem? Eſmu ar daudſ Widſemes un Kurſemes Latweeſcheem runajis, bet neweens naw dſirdejis, ka tautas dſeeſmas par „dainam“ ſauktu. Tikai uſ Leiſchu robeſcham Leiſchu dſeeſmas ir par dainam paſihſtamas.

Ir jau wairak kâ 200 gadu, kamehr ſtrahdâ pee Latweeſchu wahrdnizam un preekſch wairak kâ 100 gadeem ir ſahkts Latweeſchu tautas dſeeſmas uſrakſtit; bet par „dainam“ pehdejâs nepaſihſt neweena wahrdniza, neweens dſeeſmu krahjums. Newar tizet, ka tahds ſwarigs wahrds buhtu no walodas pehtitajeem un dſeeſmu krahjejeem aiſmirſts, ja winſch tautâ plaſchaki buhtu paſihſtams. Pirmais, kas „dainas“ muhſu literaturâ grib eeweſt, laikam buhs H. Wiſſendorfa kgs. „Auſtrumâ“ 1893. g. Nr. 7, 27. l. p. winſch rakſta: „Pehz manàm domam pareiſakais wahrds preekſch „tautas dſeeſmas“ ir „daina“; „tautas dſeeſmas dſeedat“ — „dainot“. Ka ſchis wahrds, neween no Leiſcheem, bet ari agrak no Latweeſcheem tizis leetots, peerahda wezais Stenders, kurſch winu eeweetojis ſawâ wahrdnizâ.“ Te Wiſſendarfa kgam patizees tâ iſturetees, kâ neweens nopeetns ſinibu wihrs nedaris. — „Dainas“ Stendera lekſikonâ naw. Tur tik mehs atrodam ſchahdu wahrdu: „dainot, kreiſchen und luſtig ſeyn. Obl.“ (kehrkt un preezigam buht). Bet nu ari „dainoſchanai“ ar tautas dſeeſmu dſeedaſchanu pehz Stendera naw nekahda ſakara. To paſchu wahrdu tahdâ paſchâ noſihmê ir uſnehmis ari Ulmanis. Beſ tam winſch wehl peelizis klaht, ka „daina“ noſihmê Leiſchu tautas dſeeſmu, un „dainotees“ Jaun-Auzê ir tik daudſ kâ danzot. Tad wehl naw japeemirſt, ka „dainot“ un „dainotees“ nemaſ naw wiſpahrigi paſihſtami wahrdi. Pehdejais pehz Ulmana ir Jaun-Auzes prowinzialiſmus, un pirmo Stenders min Augſch-Kurſemê. Bet wairak kâ uſ wahrdnizam mums jaſkatas uſ paſcham tautas dſeeſmam, kâ winas noſauz dſeeſmu. No ſimteem peemehreem uſrakſtiſchu tik trihs:

„Teiz dſeeſminu, ſehrdeenite,
Tu dſeeſminu daudſ ſinaji.“
„Dſeedot dſimu, dſeedot augu,
Dſeedot muhſchu nodſihwoju.“
„Kura laba dſeedataja,
Ta tikuſi darbinôs.“

Tâ tad tauta wiſpahrigi paſihſt tik dſeeſmas, dſeedaſchanu un dſeedatajus. Bet lai nu ari „dainam“ ko par labu waretu teikt, tad Wiſſendorfa kgs atrod par wajadſigu, atkal augſchâ mineto lihdſekli talkâ ſaukt. Frantſchu ſchurnalâ (Revue des traditions populaires, T. VII. 1892.) zitejot Auning kga uſrakſtitâs Uhſina dſeeſmas*), Wiſſendorfa kgs min ari ſchahdu (266. l. p.):

„Nahz Uhſin, nahz Uhſin.
Sen mehs tew jau gaidijam,
Sirgi gaida ſalas ſahles,
Puiſchi jauku dainoſchanu.“

Bet nu pee Auning kga deemſchehl mehs laſam, 18. l. p. Nr. 15:

„Nahz, Uhſin, nahz Uhſin!
Sen mehs tew jau gaidijam;
Sirgi gaida ſalas ſahles,
Puiſchi jauku ſingeſchanu.“

Ka Wiſſendorfa kgs no Auning kga norakſtijis, to peerahda abàm dſeeſmam kopigà kluhda: „Sen mehs tew' jau gaidijam“, kur pateeſibâ wajadſetu buht: „Sen mehs tewi(s) gaidijam.“ Tâ tad jaukà dainoſchana atkal jauks wiltojums. Kad jau nu paſchu dſeeſmu krahjuma wirsrakſtâ ſtahwês neihſts Latweeſchu wahrds „dainas“, waj tad mums naw eemeſla ari par dſeeſmu pareiſibu ſchaubitees? War jau buht, ka kahdâ malâ wahrds „dainot“ teek leetots ari Leiſchu walodas noſihmê, bet nekahdâ wihſê tas naw ihſtais Latweeſchu wahrds. Ir taiſniba, ka zi „tautas dſeeſma“ naw paſchas tautas atraſts noſaukums, bet gan no kulturas eeſpaida zehlees wahrds. Bet tahdi paſchi kulturas wahrdi ir ari Wahzu „Volkslied“, Kreewu „народная пѣсня“, Frantſchu „chanson nationale“ u. t. pr. Mums naw ne maſakâ pamata, eeweſt nepaſihſtamu Leiſchu wahrdu jau pilnigi eeweeſuſchâs kulturas wahrda weetâ.

P. Smidts.

*) Magazin, herausgegeben von der lett. lit. Geſellſchaft. Band XVI. Stück 2. R. Auning „Wer iſt Uhſing?“

Italija.

No Dr. K. B.

(Beigas.)

Wehl weena leeta, kas alaſch trauzê mahkſlas baudijumus Italijâ, ir tas apſtaklis, ka tur ſaſtopam milſumu ubagu — un ubagu tur jau no widus laikeem pa pilnam.

No Italijas, ſewiſchki Seemela-Italija, ihpaſchi Po upes lihdſenums koti labi apkopts un apſtrahdats, kas iſſkatas pilnigi kâ dahrſs zaur to, ka wiſur pa tihrumeem kruſtam un ſchkehrſam ſaſtahditas garas auglu un maulberu koku rindas, ar kuru pehdejo lapam baro ſihda tahrpus. Sihdkopiba Italijâ pilnôs ſeedôs. No Italijas ikgadus iſwed par 2—300 milj. ſihdu un ſihda audumus! Sihdkopiba Italeeſchu ſemneekam — renteekam nepeezeeſchami japeeweeno pee ſemes apkopſchanas, lai ſpehtu iſdſiht augſto renti un nodoklus. Seme Po lihdſenumâ waſarâ daudſ weetâs teek mahkſligi apuhdenota, newis tadehļ, ka tur waſarâ leetus jau pawiſam truhktu, bet lai iſdſihtu leelakas raſchas. Un atrodam ari teeſcham laukas, kur rihſs iſdod 70—100 hektolitru uſ hektara (30—35 puhrus uſ puhraweetas) netihrita un pus tik daudſ no ſehnalam notihrita rihſa, kweeſchi iſaug ap 25—30 puhri no puhra weetas un appluhdinatas pļawas waj ahbolina lauki iſdod 40—50 birkawus ſeena no puhra weetas. Pļawas tur teek wairak reiſes par waſaru appluhdinatas un tajâs war par waſaru, kura tur ſneedſas no maja lihdſ oktobram, 5 reiſ pļaut ſeenu, zaur ko tad ari iſſkaidrojas tik augſtas raſchas. Tomehr naw jadomà, ka wiſa Seemela-Italija tâ apkopta, pat Lombardijâ, wisbeeſchaki apdſihwotâ prowinzê, mahkſliga lauku un pļawu appluhdinaſchana iſplatita tik par druſku wairak, kâ par $^{1}/_{10}$ teeſu no wiſas derigas ſemes. Uſ ſemes, kas neteek mahkſligi apuhdenota, newar eewahkt ne-

Daſchadi rakſti.

Aiſſpreedumi dabas ſinatnês.

No R.

(Beigas.)

Widus laikôs lika apſuhdſetam noſeedſneekam, pret kuru truhka peerahdijumu, aiſkahrt balti nodedſinatu dſelſi, un bija pahrleezinati, ka tikai wainigais ſadedſinaſchotees. Scho, tâ ſauzamo deewa ſpreedumu neſkaitamâs grahmatâs noſauz par tihſchu krahpſchanu un mahnutizibu. Bet ja eewehrojam, ka ſchi eeraſcha nepaſtahweja tikween widus laikôs pee Slaweem un Germaneem, bet wehl tagad ſaſtopama Indijâ, tad japahrleezinajas, ka ta zehluſees jau tani laikâ, kad wehl Indo-Eiropeeſchu koptauta nebija ſadalijuſees. Tik wezas eeraſchas un eeſtahdes war buht rupjas un pirmbuhtnejas, bet tâs newar dibinatees weenigi uſ meleem un krahpſchanu. Tomehr weſelais zilweka prahts nekaujot ſinatnu autoritatem atſiht, kâ tas warot notikt, ka newainigais karſto dſelſi aiſkahrdams paleek weſels, wainigais turpreti ſadedſinajas. Bet kalejeem un metala lehjejeem jau gaduſimteneem ſinams, ka itin karſtu, baltu nodedſinatu dſelſi war droſchi aiſkart — ihpaſchi ja roka eepreekſch tihra nomaſgata. Bet kad dſelſs naw itin karſta, tad aiſkahreja roka ſadeg beſ ſchehlaſtibas. Schi parahdiba dibinas uſ weenkahrſchu fiſikaliſku likumu. Itin karſta balti nodedſinata dſelſs pahrwehrſch iſ ahdas iſgarojoſcho uhdeni gahſâ. Schi gahſa iſpilda ſtarpu ſtarp plaukſtu un karſto dſelſi un nekauj plaukſtai pee dſelſs peedurtees. Bet ja dſelſs naw itin karſta, tad ta neſpehj iſgaiſinat iſ ahdas iſgarojoſcho uhdeni, plaukſtai truhkſt ſargajoſchâs gahſas kahrtas, ta peeduras taiſni pee dſelſs un ſadeg. Tapehz ari newainigais, kas droſchi un pilns tizibas ker klaht, tiklihdſ tam paſneedſ dſelſi, paleek neaiſkahrts. Wainigais turpreti bihſtas aiſkahrt karſto dſelſi, kauj tai atdſiſt un kad to pehdigi tomehr peeſpeeſch dſelſi aiſkahrt, tad ſinams roka ſadeg. Schis lihdſeklis iſſinat taiſnibu, beſ ſchaubam rupjſch un nepeeteekoſchs. Duhſchigais waj ſinatajs kers tuhdal klaht, tiklihdſ tam paſneedſ dſelſi, waj luhgs pat, lai to nodedſina wehl karſtaku. Turpreti netizigs un bailigs zilweks nokawês, kaus dſelſei atdſiſt un ſadedſinaſees, lai tas ari buhtu zik newainigs. Ari preeſteri war nodedſinat dſelſi karſtaku waj maſak karſtu. Bet waj tad newar ari muhſu laiku taiſnibas iſſinaſchanas metode weſt pee nepareiſa iſnahkuma? Zik naw dſirdets par nepateeſeem leezineekeem, peekukuloteem teeſneſcheem u. t. t. — Jau 1756. g. ſinatnei tika paſihſtams Leidenfroſta mehginajums, ka balti nodedſinata metala plahte ſit atpakaļ uſkrihtoſchu uhdens pileenu. Bet neweenam nenahza prahtâ to eewehrot, apſpreeſchot nupat minetâs ordalijas jeb deewa ſpreedumu. Tapehz wehl ſcho baltudeen apgalwo, ka nodedſinatâs dſelſs ordalijas dibinotees weenigi uſ preeſteru krahpſchanu. Lai gan Frantſchu apteekars Butinji (Boutigny) jau 1855. g. jo ſihki aiſrahdija un iſſkaidroja ſarkanas dſelſs iſtureſchanos pret zilweka meeſu, tad tomehr muhſu ſinatneeki wehl arweenu welk wezo meldiju par preeſteru krahpſchanu.

Ar mineto parahdibu ſakarâ ſtahw fakts, ka maſiws dſelſs gabals uſſweeſts uſ iſkauſetu dſelſi, negrimſt wis uſ dibenu, bet peld pa wirſu, lai gan winſch ſmagaks par iſkauſeto dſelſi. Ari ſchi parahdiba dſelſs lehjejeem jau ſen ſinama. Bet, zik man ſinams, tad fiſikas grahmatâs ſchi intereſantà fakta wehl ne-atrodam. Wehl autoritates kluſè.

Reti kahds iſteikums buhs ſinatnei tik daudſ kaitejis, kâ Kiwjè (Cuvier) apgalwojums: „Naw foſilu zilweku.“ Kiwjè bija eeguwis tahdu autoritati — eezeenibu — ka winu waretum ſaukt par ſinatnes pahweſtu. Tapehz wina apgalwojums eenehma taiſni dogmas (tahdas mahzibas, par kuru nedrihkſt ſchaubitees) weetu. Kiwjè iſteikumu wehl jo zeeſchaki apſtiprinaja tas apſtaklis, ka tà ſauzamais „andrias Scheuzeri“ (Scheuzera wihrinſch — zilwezinſch) iſrahdijàs par leelu ſalamandri. Kahds ſinatneeks Scheutzers wahrdâ, proti, atrada par akmeni pahrwehrtuſchos kaulus, kurus notureja par zilweka kauleem. Scheutzers aprakſtija ſawu atradumu un apgalwoja, ka tas eſot zilweks, kas dſihwojis ap „grehku pluhdu“ laiku. Scho nabaga grehzineeku tad ari noſauza pehz wina atradeja un aprakſtitaja par „andrias Scheuzeri.“ Bet tawu poſtu! Scheuzera grehku kalpu tuwaki apluhkojot iſrahdijâs, ka tas weenkahrſchs rahpulis — milſigi leels ſalamandrs. Protams, ka ſchis apſtaklis ſtipri pabalſtija ſlawenà Kiwjè apgalwojumu, ka naw foſilu t. i. par akmeni pahrwehrſtu zilweku atleeku. Sem ſchi apgalwojuma loẑijâs wiſas autoritates. Un welti nopuhlejâs lauſt ſcho dogmu wihri kâ Turnols (Tournols), Chriſtols, Talefers (Taillefers) un ihpaſchi Schmerlings 1835. g. Scho wihru atradumus un peerahdijumus tik pamatigi nokluſeja, ka lihdſ pat wiſjaunakeem laikeem pat daſchs labs dabas ſinatnu ſtudents bija gataws ſwehret, ka naw foſilu zilweku, un noſauza katru par ſcharlatanu, kas uſdroſchinajâs pretotees ſchai dogmai. Protams, ka ari nenehma ne rokâ tahdas grahmatas, kas zitadi domà un mahza nekâ profeſors mahza. Naw jaſchaubas, ka leelajâ kluſeſchanas laikmetâ daudſ jo eewehrojamu atradumu kluſu zeeſchot meſti pee malas. Ka tas pats nenotika ari ar Buſchè de Perta (Boucher de Perthes) atradumu ap 1860. g., par to mums japateizas weenigi minetà zenſona nepeekahpibai. Schis wihrs nekahwàs un nekahwàs nokluſetees. Jo autoritates kluſeja, jo winſch rakſtija un nezeeta kluſu. Tikai winam pateizotees tagadejee ſinatneeki atſwabinati no Kiwjè dogmas un drihkſt atſiht, ka zilweki dſihwojuſchi reiſê ar mamutu u. z. Tomehr netruhkſt ari tagad autoritaſchu, kas zeeſch ſem ſchis dogmas eeſpaideem.

Loti apſihmigs preekſch muhſu temata ir ſtrihds par ſugu un paſugu raſchanos. Wezum wezà dogma noſaka, ka katra ſuga un paſuga, tiklab kuſtonu kà ari ſtahdu walſti ſewiſchki radita un ka ta muhſcham paſtahw tahda, kahda ta radita. Schi dogma peeſpeeda dabas pehtneekus tizet, ka katra ſuga iſſchkiras no zitàm zaur kaut kahdàm nepahrgroſamàm ihpaſchibam. Tapehz ari dabas pehtneeki mekleja tſchakli jo tſchakli pehz iſſchkihrejàm ihpaſchibam un raudſija tik pat tſchakli nokluſet tàs ſawadibas un neweenadibas, kas radàs weenâ ſugâ. Ja tomehr kahdas ſugas peederigo ihpaſchibas pahrak tahlu atſchkihràs weena no otras, tà ka newareja gluſchi nokluſet neweenadibu, tad ne-atſina wis, ka ſugas jehdſeens naw paſtahwigs, bet mehginaja peerahdit, ka tàs ihpaſchibas, kurâs weenas ſugas peederigi zits no zita iſſchkiras, eſot neezigas un weenaldſigas: Jo zitadi jau winas newaretot pahrgroſitees. Zik laika un puhlu naw patehrets norobeſchojot un noſakot ſugas un paſugas! Zik grahmatu par to naw ſarakſtits! Un wiſs tas wareja itin brangi palikt nedarits.

Waretu domat, ka ar preeku uſnehma Darwina, uſ nepahrredſamu peerahdijumu ſkaitu dibinato apgalwojumu, ka ſugas naw wis paſtahwigas, kahdas tàs tagad ir, bet ka wiſi dſihwneeki, tiklab kuſtoni kà ſtahdi zits no zita attihſtijuſchees, un ka tee dſihwneeki, kas teek peeſkaititi pee kaut kuras ſugas, bet iſſchkiras no tàs zaur kaut kahdu galwenu ihpaſchibu, naw zits nekas kâ jaunas ſugas ſahkums.

pus tik leelas raschas. Ja wiss Seemela-Italijas lihdsenums buhtu kà peenahkas apkopts un wisur eetaisita mahksliga apuhdenoschana, tad tas weens pats spehtu pahrpilnam usturet wisus Italijas eedsihwotajus, jo Seemela-Italijâ ween, purwjus ne-eeskaitot, ap 5 milj. hektaru (14 milj. puhraweetu) koti augligas lihdsenuma semes — ar purwjeem wehl kahds ½ milj. hektaru (ap 1½ milj. puhra weetu) wairak — un uhdena, ko appluhdinat laukus un plawas tur wasacâ nekad newar peetruhkt, jo to bagatigi isdod Italijas seemela pusê, Alpu kalnôs wasarâ kusdams sneegs.

Italijas jauko dabu usskatot, skaistos buhwes darbus, muhschigi daikos mahkslas darbus usluhkojot sirds pazelas augschup, lido it kà pa nesaredsameem augstumeem — Italijas strahdneeku un semneeku leelo truhkumu un nabadsibu eedomajot sirds saschnaudsas un newilot nahk prahtâ, waj tam teescham ta jabuht, kà daudsi apgalwo, waj tas teescham nenowehrschami, ka leelajai lauschu dalai jamozas, jabauda dsihwes gruhtumi un ruhktumi, lai kahdai saujinai labaki klahtos? Waj teescham mehs ar sawu gadu tuhkstoschu wezo kulturu, uz kuru nereti lepojamees — ar wiseem brihnischkeem jaunlaiku isgudrojumeem un atradumeem ne-eespehjam sagahdat wairak zilwekeem zilwezigu stahwokli? Wisur pa Europu trin eerotschus, kal brunas, schaujamos rihkus, kuru usdewums isdeldet tos paschus kulturas seedinus, kahdus jau esam []asneeguschi. Sewischki Italijas jaukumus eedomajotees, muhs pahrnem ruhktums, muhs saschnaudsi domas, zik nesahtigs, negausigs zilweks, ka tas negrib otram nowehlet, lai ari tas waretu dsihwot kà zilweks — ka tas negrib apkopt sawu namu, sawu dsimteni, kaut gan zaur to alasch daudz wairak mantotu nekà laimigâ karâ, nomahkdams zitus zilwekus, bet tomehr zilweki no senatnes twihkst pehz kara slawas. Waj tur prahtâ nenahk nopuhtas:

Kad atstahsees jel zilwezibas lahsti,
Kad druhmee kara twaki issudis?
Kad peepildisees selta teiksmas stahsti,
Kad tautu seedons atausis?

Amerikas demokratija.*)

No R.

Sem schahda wirsraksta nodrukats „Austrumâ" sch. g. 8., 9. un 10. numurâ garaks slawas raksts Amerikas Saweenoto Walstju apstakleem. Schinî rakstâ raudsits Saw. Walstis nostahdit par tihro Lejputriju, kur wiss tik labi, tik labi, ka nemaz newar isteikt zik labi. Gandrihz jasahk wehletees: „Ak kaut man tuhkstosch mehles buhtu." Tur esot wisi laudis „weenlihdsigi, neween likumu preekschâ, bet ari pateesibâ," t. i. sadsihwes apstaklu sinâ (129. l. p.). Tur waldot wispahreja materiela labklahjiba. Tureenes semkopji jeb fermeri „pa leelakai dalai apstrahdajot paschi sawu semi un esot koti pahrtikuschi" (129. un 365. l. p.). Weetam gan it newilschus zeen. autoram paspruhk pa wahrdinam, kas leek domat gluschi otradi. Tà p. peem. 243. l. p. zeen. autors mums pastahsta, ka Saw. Walstju strahdneeki nekad wehl ne-esot mehginajuschi usstahdit sawu kandidatu presidenta amatam. 360. un 364. l. p. lasam, ka Amrikâ esot tikdaudz labdarigu eestahschu preeksch nabageem un truhkuma zeetejeem, kà nekur zitur. Sastopam pat teikumu, ka „sekmiga nabagu namu zelschana peeder pee Amerikas demokratijas nopelneem" (364. l. p.). Ka Amerikâ sekmigi dibina nabagu mahjas un bagatigi isdala dahwanas truhkuma zeetejeem, ta tatschu sihme, ka tur wajaga buht koti daudz nabagu, kas newar paschi nopelnit sawu deenischku maisiti. Un ka strahdneeki wehl nekad naw mehginajuschi usstahdit sawu kandidatu presidenta amatam, tas peerahda, ka tee wehl koti neattihstiti un apspeesti. Bet kà tas saskan ar „wispahreju weenadibu" un koti labeem dsihwes apstakleem, kurus A. T. kgs sawâ rakstâ (pehz Iwanukowa) tik koti usslawê, — gandrihz gribetu teikt — apdseed? Tee pahris faktu, kas teek peewesti, runà taisni preti tam, kas bez peerahdijumeem safantasets par „koti leelo turibu" un wispahrejo weenadibu. Autors, kà rahdas, sehdees pee rakstama galda ar zeeschu noluhku, tehlot Amerikas apstaklus tik roschainus, zik ween eespehjams. Waj wina tehlojums saeetas ar pateesibu waj ne, gar to tam naw dalas.

Tadehl domaju, ka zeen. lasitajeem nebuhs nepatihkami dsirdet, kà kahds eewehrojams Amerikanu rakstneeks apraksta scho A. T. kga paradisi.

„Austrumâ" tik waren slaweto wispahrejo pahrtizibu un weenadibu netikween likuma preekschâ, bet ari pateeso saimneezisko (ekonomisko) tas apraksta schahdi:

Tas, kas eenahk Nujorkâ ar pilnu naudas maku un teek sanemts no weesmihligà saimneeka pirmàs schkiras weesnizâ — tas redz weenu Nujorku. Kam kabatâ pusotra dolara*) un kas usmeklê nakts mahju, kur war pahrgulet pa 25 (50 kap.) zenteem**) — tas redz gluschi zitu Nujorku. Bet ir ari mahju weetas, kur par pahrguleschanu maksà tikai 15 zentus un ir zilweki, kam truhkst ir to un kam tapehz japahrguk sem plikas debess. Labakâs eelâs redz tikai pahrtizibu un sposchumu, redz isschkehrdibu un preekus. Tur redz sposchas ekipaschas un liwretus sulainus, kas pawada kungus uz daschadàm usjautrinaschanàs weetam. Kur ween azis met, wisur schib un mirdz. Bet gluschi zitadu eespaidu dabunam apstaigadami nabadsigakàs pilsehtas dalas. Tur redsam wezu seewinu sehdam uz netihrà eelas stuhra un peedahwajam garamgahjejam maisi un augus. Tur redsam isdehdejuschas, bahlas jaunawas, kas agri jo agri steidsas pee darba, kur tàm zauru deenu jasehsch puteklainâ istabâ pee nustawam, waj pee schujmaschinas, waj kuras wehlu wakarâ isleen is sawa netihrà dsihwokla un blandas pa eelam. A. T. kgs gan sazis: „Kapehz winas nestudê par mahzitajeem waj adwokateem, tad tàm nahks nauda tuhkstoscheem un neruhpès pahrdot sawu meesu par reezeniti maises!" Ja, ja! zeen. A. T. kgs, Amerikâ peelaisch gan seeweeschus pee studijam un eewehl walsts amatôs, bet tas schim nabadsitem nenahk par labu. Tas ir weenigi preeksch tàm jaunkundsem, kas dsihwo staltajâs pills, tur labakâs eelâs. Bet zik tad tahdu ir? Leelakà seeweeschu dala newar uz augstskolas isglihtibu ne domat. Bet seeweeschu stahwokli slawedams, A. T. kgs, sinams, domaja tikai pee sposchajàm „freilenem" (jaunkundsitem) un newis pee schim bahlajàm pelnu ruschkitem. Pehdejàm naw daudz eemesla preezatees par to, ka ari seeweetem atwehrtas augstskolu durwis.

Tàpat kà ikdeenischkà dsihwê, tàpat isschkiras ari atpuhtas deenâs bagatee no nabageem. Leelais „dselszela karalis" eedomajees atpuhstees no „gruhtajeem darbeem", atstahj sawu walsti satrapu (pahrwaldneeku) pahrsinaschanâ un aisbrauz pats uz Europu. Zits bagatneeks eedomajas apbraukt joku pehz ap semes lodi un isrihko schim noluhkam sposchu kugi, nerehkinadams ko tas maksà. Ziti lautini salasas sahtibas apustulu sapulzês un klausas schahwadamees garlaizigajôs spredikôs, lai dabutu par to kahdu ubagu dahwaninu. Uz apsuhdseto soleem, atklahto teesu sehdês, redsam wihrus, bahlus un isdehdejuschus, no kuru sejam nosuduse wisa energija un zeriba. Truhkums un posts redsams katrâ scho wihru waibstâ. — Tahda ir slawetà „wispahrejà pahrtiziba un weenadiba".

„Kahdu wakaru es gahju pa Brodwaju (Brodue)," tà muhsu Amerikanis stahsta tahlaku, „un satiku kahdu labu pasihstamu. Kad ar winu pirmo reis eepasinos Kalifornijâ, tad wina mazinsch bija koti plahns. Tagad leeta gluschi zitada, tagad winsch iswilka leelu nuku naudas un samaksaja 35 zenti par weenu zigaru. Winsch dsihwo pirmàs schkiras weesnizâ, gehrbjas pehz wisjaunakàs modes un ehd wisdahrgakôs restoranôs. Winsch man stahstija par daschadeem weikaleem, kurôs tas eelaidees un runaja par miljoneem kà par paijinam. Winsch wairs ar maseem waikaleem ne-eelaischotees, jo ne-esot nemaz gruhtaki taisit leelus weikalus nekà masus. Un kas atteezotees uz politiku, tà winsch sazija, tad tur tik jautajums, kà to waj to amata wihru sauzot. Scheem amata wihreem jau ne-esot nekahdas nosihmes. Tauta pahrwalda waldibu, prese tautu un nauda presi, tà winsch saka. Semàs schkiras — tàs neka nesinot un ne gar ko neruhpejotees." Scho pateesibu ari A. T. kgs uskehris un pasino preekâ starojoschu seju, ka Amerikanu strahdneeki wehl nekad naw mehginajuschi usstahdit sawu kandidatu presidenta amatam.

(Turpmak wehl.)

*) Lai gan ar raksta autoru weenâ waj otrâ weetâ neesam pilnigi weenôs prahtôs, tad tomehr eewehrodami, ka Austrumâ eeweetotais raksts teescham pahrak pahrspihlets, mehs usnemam scho rakstu, kuram zaurmehrâ nemot peekrihtam. Nahkoschâ gadâ zeram zeen. lasitajeem no kahda leetpratejа pasneegt pamatigas, pareisas sinas par Seemel-Amerikas Saweenoto Walstju apstakleem, kur sewischki eewehrosim tautas saimneezibu. Red.

*) 1 dolars = apmehram 2 rbl.

**) 1 zents ir 1/100 dala no dolara, tà tad ap 2 kap. leels.

Schi teorija rautin usrauj pehmeeku uz pareisà zeła. Un waretu domat, ka dabas pehmeeki ar preeku apsweiza scho zeła rahditaju. Bet kas to dos? Darwinu usskatija par leelako laundari, kas issteepj sawu roku, lai apgahstu wisu pastahwoscho sinatni. Tapehz ari wisas autoritates sazehlàs malu malâs un gahsàs wirsû launajam trauzetajam kà istrauzetas lapsenes. Wispahrigi nemot tagad gan zilweka prahts un usmanigà dabas apluhkoschana pahrwarejuse wezo dogmu. Bet schi zihna wehl tik nesen nobeidsàs, kà ta katram wehl buhs jo labâ atminâ un peerahda muhsu apgalwojuma pareisibu, ka ari dabas sinatnu aisstahwji turas nepeedodami zeeschi pee wezàm teorijam, ka ari te skatas wairak uz to, kas runà, nekà uz to ko winsch runà. Interesantakais peerahdijums gan buhs tas, ka tas pats Ludwigs Agassizs, kura wahrdu peeminejàm raksta sahkumâ un kursch tik koti zentees apkarot wezos aisspreedumus, ka tas pats Ludwigs Agassizs bija Darwina sihwakais pretineeks un zaur tam jo zeeti peerahdija, zik leels scho aisspreedumu spehks pat pahr tahdeem wihreem, kas jo pamatigi atsinuschi winu nepareisibu. Zik ustizigi dabas sinatnu pihlari ari pret attihstibas teoriju zihnidamees eewehroja sawu nokluseschanas metodi, peerahda tas, ka Lamarka Dschefrua (Geoffroy) idejas wehl 20 gadu pehz winu nahwes netika tiklab kà ne ar puschplehstu wahrdinu minetas.

Tas pats jau sahk notikt ar otru pusi, ar Darwina peekritejeem. Ari tee sahk sawu teoriju uszelt par dogmu, kam nedrihkst neweenâ weetâ pretotees, ja negrib tikt usskatits par tumsoni. Naw ko schaubitees, ka Darwina teorija paliks uz ilgeem, ilgeem, ja ne uz wiseem laikeem ne-apgahschama. Bet tàpat naw ko schaubitees, ka ta wehl weenâ waj otrâ sinâ japapildina, lai gan winas pamata mahzibas un idejas laikam nekad netiks apgahstas, tamdehł, ka wisi lihdsschinejee pehtijumu panahkumi leezina darwinismam par labu.

Domaju, ka ar scheem peemehreem peetiks, lai peerahditu dogmas waru dabas sinatnês. Newajadsês ari ihpaschi sazit, ka zitas sinatnes schinî sinâ wehl daudz jo wairak grehko. Wehsturê, walodneezibâ, un it ihpaschi teesu sinatnês schis aisspreedums un autoritaschu zeeniba wehl daudz jo sahpigaki sajuhtami. Kad tas jau noteek pee sala koka, kas tad lai nenoteek pee sakaltuscha. Kad jau dabas sinatnes nogrimst wezu dogmu zeenischanâ, ko tad lai dara tà dehwetàs wahrda sinatnes, kuru usdewums taisni ir, krahmetees pa tuhkstoschgadejeem putekleem. Tur sinatnes kalpi un mahzekli wehl daudz jo bailigaki skatas uz augschu, ko autoritates saka waj domà par weenu waj otru leetu.

Tas wiss mums atgahdina, zik tahlu wehl pat muhsu isglihtotee no ihstas isglihtibas, ja mehs ar Kantu sem ihstàs isglihtibas saprotam zilweka atstahschanos, atkratischanos no tihschi usnemtàs nepilngadibas. Nepilngadiba ir nespehja domat bez zita palihdsibas un wadibas. Tihschi peenemta schi nepilngadiba tad, ja netruhkst prahta, bet truhkst duhschas patstahwigi domat un sawas domas issazit, ja tàs ari nesaeetos ar waldoscho dogmu. Sapere aude — tas ir, nebihstees domat ari ja ne-esi autoritate.

---

pehz ap semes lodi un isrihko schim noluhkam sposchu kugi, nerehkinadams ko tas maksà. Ziti lautini salasas sahtibas apustulu sapulzês un klausas schahwadamees garlaizigajôs spredikôs, lai dabutu par to kahdu ubagu dahwaninu. Uz apsuhdseto soleem, atklahto teesu sehdês, redsam wihrus, bahlus un isdehdejuschus, no kuru sejam nosuduse wisa energija un zeriba. Truhkums un posts redsams katrâ scho wihru waibstâ. — Tahda ir slawetà „wispahrejà pahrtiziba un weenadiba".

„Kahdu wakaru es gahju pa Brodwaju (Brodue)," tà muhsu Amerikanis stahsta tahlaku, „un satiku kahdu labu pasihstamu. Kad ar winu pirmo reis eepasinos Kalifornijâ, tad wina mazinsch bija koti plahns. Tagad leeta gluschi zitada, tagad winsch iswilka leelu nuku naudas un samaksaja 35 zenti par weenu zigaru. Winsch dsihwo pirmàs schkiras weesnizâ, gehrbjas pehz wisjaunakàs modes un ehd wisdahrgakôs restoranôs. Winsch man stahstija par daschadeem weikaleem, kurôs tas eelaidees un runaja par miljoneem kà par paijinam. Winsch wairs ar maseem waikaleem ne-eelaischotees, jo ne-esot nemaz gruhtaki taisit leelus weikalus nekà masus. Un kas atteezotees uz politiku, tà winsch sazija, tad tur tik jautajums, kà to waj to amata wihru sauzot. Scheem amata wihreem jau ne-esot nekahdas nosihmes. Tauta pahrwalda waldibu, prese tautu un nauda presi, tà winsch saka. Semàs schkiras — tàs neka nesinot un ne gar ko neruhpejotees." Scho pateesibu ari A. T. kgs uskehris un pasino preekâ starojoschu seju, ka Amerikanu strahdneeki wehl nekad naw mehginajuschi usstahdit sawu kandidatu presidenta amatam.

(Turpmak wehl.)

No eekschsemes.

a) Waldibas leetas.

Skolotaju eewehribai! „Waldibas Wehstnesis" issludina sekoschu Wisaugstaki apstiprinatu walsts padomes nolehmumu. Personas, kuras peenem skolotaja weetu mahzibas eestahdês, kuras teek usturetas no krona waj ari no semstwam, pilsehtam, sabeedribam un priwat personam un kursàm (skolam) lihdsigas teesibas ar krona mahzibas eestahdem — dabù pirmo reisi skolotaja weetu peenemot treschu daku no algas leeluma, ismaksatu is walsts rentejas. Schi ismaksatà suma neteek atwilkta no algas.

Par Keisariskàs sinatnu akademijas preekschneeka weetneeku eezelts slepenpadomneeks Maikows (W. W.)

Rasanas apgabala teesas preekschneeks, ihstens walstspadomneeks Mjasojedows eezelts par Waldoschà Senata kriminal-kasazijas departamenta wirsprokurora beedri. (W. W.)

Paaugstinati: Par kolegiju sekretareem: pahrwaldes kanzelejas eerednis Semaschko, gubernas sekretars Filipows un Pernawas III. mescha kunga palihgs Schabaks; par gubernas sekretaru: pahrwaldes darbawedeja palihgs Potemskis; par kolegiju registratoreem: pahrwaldes darbawedeja amata ispilditajs Johnis Sarinsch un darbawedeja palihga weetas ispilditajs Jahnis Purinsch. (W. G. A.)

Ahrschtata weterinarahrsts (lopuahrsts) Rigâ, magistrs Kahrlis Kangro pacugstinats par titular padomneeku (W. G. A.)

Jurjewâ apstiprinata palihdsibas beedriba preeksch tureenas realskolas masturigeem skolneekeem. (W. W.)

Waldoschais Senats atsinis, ka publiskeem notareem teesiba sawus amata darbus isdarot nehsat uniformas.

Kara sirgu XV. eezirkna (Widsemê) pahrsinatajs Akenstakes pagasta wezakais atlaists no amata un wina weetâ eezelts Mahlpils pagasta wezakais. (W. G. A.)

Paaugstinati: Par kolegiju padomneekeem: Bikstu un Jaunpils ahrsts Heinrichs Küglers, Popes, Auzes un Puses ahrsts Hermans Meyers un Jelgawas slimnizas ordinators Eischens Hensens; par kolegiju asesoru Talsu aprinka ahrsts Johans Sadikows. (K. G. A.)

Jaunmuischas (Kursemê) pahrtikas beedribas statuti no eekschleetu ministra apstiprinati. (W. W.)

Stopinôs Albertam Kumbergim no Widsemes gubernatora atlauts eetaisit lauku apteeki.

Leepajà kurators atlahwis Antoninai Otschewai atwehrt weenklasigu skolu. (K. G. A.)

Leepajas Nikolaja gimnasijâ par sagatawaschanas klases skolotaju eezelts Aisputes-Grobinas meerteesneschu sapulzes sekretara agrakais palihgs Koninskis.

Jelgawas Dorotejas meitenu skolâ par preekschneezem eezeltas Ljubimowa un Pjatnizka kundses.

b) Baltijas notikumi.

No Bolderajas. Swehtdeen, 28. nowembrî Ustj-Dwinskâ „Amerikas" weesnizâ tapa notureta pirmà eepreekschejà sapulze jaundibinajamai pahrtikas beedribai. Schai sapulzei bij' galigi jaapspreesch statuti. Weenojàs, ka Maskawas pahrtikas beedribas statuti japeenem bez pahrmainam. Beedriba top nodibinata sem nosaukuma: „Bolderajas-Ustj-Dwinskas pahrtikas beedriba." Pehz tam eewehleja par pagaidu kaseeru Andrejewa kgu un katris dalibneeks eemaksaja 1 rbl. eestahschanàs naudas. Pehz diwàm nedelam, t. i. treschâ atwentes swehtdeenâ taps notureta otra eepreekscheja sapulze, kurâ paraksts statutus un tos eesneegs apstiprinaschanai. — Lihdz sch. g. augusta mehnesim weetejais jaukts koris sawus mehginajumus noturejа schejeenes diwklasigà ministrijas skolâ. Bet daschadu eemeslu dehł schi sapulzes weeta bija jaatstahj un japaraugas pehz zitas. Kora wajadsibam peemehrotas telpas it laipni atwehleja schejeenes muischas nomneeks Uniwera kgs, par ko winam peenahkas atklahta pateiziba. —rl—

Iz Ropascheem. Neschehligà nahwe atkal nolaupijuse weenu no muhsu zensoneem, Ropaschu draudses skolotaju Augustu Kaschoku. Winsch bij' tàpat kà jau daudz no Latweeschu zensigeem tautas druwas strahdneekeem, kritis par upuri bahrgajam dilonam. Tas slehdsa sawas azis 31. dsihwibas gadâ uz muhschibu sch. g. 20. nowbr., atstahdams jaunu, tik ko preeksch peezeem mehnescheem apprezto seewinu. Apglabats winsch tapa Ropaschu dr. kapôs 28. nowbr. Uz beidsamo dusu winu pawadija leels behreneeku bars. Pee kapa tapa jo silti runats par aisgahjeja nopelneem, ko tas mantojis, gan kà kreetns skolotajs, wairak weetâs zihtigi strahdadams, gan ari tà apdahwinats dsejneeks, kuplinadams tautas literaturu saweem atsihschanu pelnoscheem dsejoteem. Nelaikis ari bij' kreetnis musikâ un prata wairakas walodas. Kahdi wina dsejoli ir nodrukati „Austrumâ" un schogad winsch isdewa sawus dsejolus sewischkâ grahmatâ. Aisgahjejs atstahjis daschus manuskriptus un sawu deenu grahmatu, ko tas ari sawâ slimibas laikâ lihdz pat sawàm pehdejàm dsihwibas deenam zihtigi un kahrtigi wedis, kà tas to skolas gadôs eesahzis. Weeglas smiltis tew, tautas darbineeks! J. P.

No Mahrsneneem. Pee Mahrsnenu pagasta, kà jau agrak „M. W." sinots, tika no semneeku leetu komisara peeweenoti Startu un Lissas pagasti, bet peeweenotee pagasti nebija ar to meerâ, kamehr semneeku leetu komisija atzehla saweenojumu. Startu pagastam atstahja pagasta waldi un Lissas pagastu saweenoja ar Pils-Raunas pagastu, bet kà dsird, tad wairak Lisseneeschi pret to eesneeguschi suhdsibu. — 27. un 29. nowembrî bija Mahrsnenu pagastam amata wihru wehleschanas. Tà ka wezee wisi atteizàs, tad eewehleja jaunus, bet diwi no teem atteikuschees, tamdehł jaisrihko jaunas zelschanas. Mlvts.

No Gaujenes. Naktî no 1. uz 2. dezembri uslausta Gaujenes magasina. Eelauschanàs notikuse pahrdroschi, jo Gaujenê ir naktswakineeks un bez tam wehl gar magasinu eet zelsch garam. Magasinas preekschejàm durwim bija diwas peekaramàs un weena zaurslehdsamà (zaurdurwju) atslehga. Peekaramàs atslehgas ar lemesi uslaustas, un lai zaurslehdsamo dabutu watâ, tad durwim ieurbts zaurums, zaur kuru durwju krampis atlaists un tad durwis atspeestas. (Durwis ir uz abi pusi weramas.) Otràm durwim zaurslehdsamà atslehga ar waru pahrlausta. Iz magasinas issagti 60 puhri rudzu. No sagleem naw ne wehsts. —.

No Ahdama. Melderim D. naktî uz 4. dez. nosagts firms ehrselis. Stallam ir bijuschas diwas durwis un katràm durwim weens steenis un wehl zaurslehdsamà atslehga. Durwis ir sasahgeias un tad sagli ir eelihduschi stalli un steena skruhwem mitrekus noskruhwejuschi. Zaurslehdsamà atslehga ar wisu slengi issahgeta. No wahguscha panemti 3 ahdas deki un weens pilnigs aisjuhgs. Sagli ir strahdajuschi ar apbrihnojamu pahrgalwibu. Sirgs ir 160 rbl. wehrtibâ. —.

No Ramkas. Sahdsibas pee mums beschi ween atgadas. Jazer, ka tas turpmak buhs zitadaki. Ir useeta kahda sagtu leetu slehptuwe, kurâ atrastas scho pawasar apsagto „Mosus dehlu" un zitas sagtas mantas. Wairak personas jau apzeetinatas. Domajams, ka wairak „weikalneeki" dabûs pahrdomat sawus nedarbus un to sekas — „krahtinâ". Ar noschehloschanu jawehsta, ka ari peekerti pee sahdsibam daschi goda wihri, kuri krogâ gribejuschi notscheept „konjaka" pudeli, bet krodsneeks usnahzis, kuram tee it omuligi luhkojuschi isskaidroka schee tikai „jokus taisot", bet krodseneeks tahdu jokus wis nemihledams parahdijis „joku Petereem" durwis. — Kaktu adwokateem sche wehl eet jo sakt teem darba pilnas rokas. — Scha gada amata wihru wehleschanâ, eewehleja: par pagasta wezako J. Baueri. Par pagasta preekschneekeem: J. Stalaschu, P. Tschakaru un P. Elku. Par pagasta teesas lozekkeem: K. Zahliti, J. Bungu, P. Sinku un K. Leimani. Gaujmaleetis.

No Jaunpils (Widsemê). Pee schinî rudeni notikuschàm pagasta amata wihru wehleschanam par pagasta wezako tika eewehlets J. Klawinsch, kursch jau kopsch 6 gadeem ispilda ustizigi scho amatu. P.

No Aulukalna. Naktî no 1. uz 2. dezembri sch. g. nodega schejeenes „Bulu" pusmuischas rijas. A.

Jurjewas aprinkî, werstju 12 no Jurjewas pilsehtas uz seemeleem noschauts kahds mescha kuilis. Mescha zuhkas, kà sinams, muhsu meschôs nepeemiht, tapehz jadomà, ka waj nu tas kahdam swehru israhditajam ismuzis, jeb ari no noschahwejeem tik par mescha zuhku noturets.

Jurjewas uniwersitatê scha gada 1. oktobri, kà is tagad isdotà pahrskata redsams, pamisam bijuschi, kad ari farmazeutus lihdzi eeskaita, 1546 studenti, kuri isdalijàs pa fakultatem schahdi: teologijas (deewwahrdu) fakultatê — 234, juridisk

(teeſleetu) fakultatê — 99, mediziņas (ahrſtneezibas) fakultatê, farmazeutus atſkaitot — 824, hiſtorijas-filologijas (wehſtures filologijas) fakultatê 53, fiſiko-matematikas fakultatê — 138; farmazeutu (tahdu, kuri mahzas par apteekneekeem) — 198. No wiſeem 1546 ſtudenteem (farmazeutus eeſkaitot).

bija no:	Widſemes	514
„	Kurſemes	249
„	Igaunijas	112
„	zitàm Kreewijas puſem .	664
„	Ahrſemem	7

Brihwklauſitaju bija: 8. Ja nu ſalihdſinam ſcha gada ſtudentu ſkaitu, kahds tas bija 1. oktobrî ſchinî gadâ ar ſtudentu ſkaitu tanî pat laikâ pehrnajâ gadâ, kur to bija pawiſam 1670, tad redſam, ka tas pamaſinajees par 124 ſtudenteem.

No Dobeles. Dobele ir paprahws krona meeſts, ar kahdeem puſotra tuhkſtoſcha eedſihwotajeem un atrodas pa leelakai daļai uſ Behrſes upes kreiſà kraſta, blakus Jelgawas-Leepajas leelzeļam. Tà ka meeſtam wiſapkahrt atrodas no dabas romantiſki jaukas weetas, tad ſkats ir ļoti patihkams. Pretim meeſtam, uſ Behrſes upes labà kraſta, jaukâ uſkalnâ, atrodas tà ſauktà „Dobeles wezà pils", jeb pareiſaki ſakot wezee bruneneeku pilsdrupi. Pili uſbuhwejis 1263. g. kahds bruneneeku miſtris Burchhards v. Hornhauſens, kura breeſmigeem kareem ploſotees pa wairak lahgeem tapa leeliſkam iſpoſtita. 1869. un 1870 gadôs Kurſemes muſeuma beedri ar waldibas atwehli lika Dobeles pilsdrupâs ſchur un tur rakt, ar noluhku, lai pils eekſchejo telpu eedaliſchanu tuwaki waretu iſpehtit. Pehz wairak gadeem, 1883. g., rakſchanas darbus turpinaja Jelgawas ginnaſijas wirsſkolotajs Boy's. Pee wiſàm rakſchanam tikai tapa atraſti daſchi pagrabi, kurôs uſraktas daſchadas neezigas metalu leetiņas. Tagad pilsdrupi top kreetni uſkopti, lai tee pawiſam neſabruktu. Sewiſchki tornî ir eetaiſiti pakahpeeni, pa kureem war uſkahpt uſ torņa wirſu un noſkatitees tahļu, tahļu uſ leelo, jauko apkahrtni. Pils muhru eekſchpuſe top tagad leetota preekſch daſchadeem iſrihkojumeem, kà ſalumballem, iſſtahdem u. t. t. Iſſtahdes pa laikam iſrihko weetejà ſemkopibas beedriba un ir preekſch iſſtahdes wajadſibam daſchadus paſtahwigus buhwju darbus iſdarijuſe. — No Dobeles eedſihwotajeem ſakams, ka tee ir wiswairak Latweeſchi; Schihdi par jo leelu brihnumu Dobelê atrodami ļoti maſâ ſkaitâ un tapehz ari wiſa tirdſneeziba ſche atrodas, iſnemot maſ Wahzeeſchu, Latweeſchu rokâs. Tirdſneeziba ſche ir brangi uſplaukuſe; to plaſchakâ mehrâ weizina Jelgawas-Leepajas dſelſszelſch, kurſch atrodas Dobeles tuwumâ. Sewiſchki dſihwa tirgoſchanàs Dobelê ir ar kweeſcheem un rudſeem, kurus leeliſkam uſpehrk apkahrtnes ſemkopji un ſudmalneeki preekſch bihdeleſchanas. Nedeļas tirgus top noturets peektdeenâs un beſ tam tſchetri gada tirgi, 24. aprilî, 18. jun., 30. ſeptembrî un pirmdeenâ pehz 1. adwentes. Dobelê atrodas Jelgawas-Bauſkas aprinku III. eezirkņa meerateeſneſcha kamera un aprinka preekſchneeka jaunakà palihga ſehdeklis. No zitàm eewehrojamakàm eetaiſem ſche buhtu peeminamas baſniza, kura buhweta Kurſemes herzoga Ketlera laikâ, apteeka, draudſes ſkola, paſta un telegrafa ſtazija, grahmatu pahrdotawa, pagaſta ſkola, 2 meiteņu ſkolas un keſtera mahjâ Schulza wadibâ atrodoſchà augſtaka ſagatawoſchanàs ſkola. Daſchadas alkoholiſku dſehreenu pahrdotawas ſche pilnâ kuplumâ paſtahw kahdas 16. Ari daſchadas beedribas ſche roſigi darbojas, no kuràm ſewiſchki peeminamas krahj- un aiſdewu-kaſſes ſabeedriba, dſeedaſchanas beedriba, biſchkopibas beedriba un pahrtikas beedriba. Dſeedaſchanas beedriba naigi rihkojas ar daſchadeem iſrihkojumeem, ſewiſchki teatra iſrahdem meeſtâ un apkahrtnê; teatra iſrahdes ſtipri pabalſta ar perſonigu peedaliſchanos Rigas Latw. teatra akteers Dubura kgs. Preekſch teatra iſrahdem beedribai ir plaſcha, ehrta ſkatuwe ar daudſ krahſchnàm dekorazijam, kuras pagatawoja dekoraziju ſihmetajs Müllera kgs Rigâ. Pahrtikas beedriba wehl ir jauniņa; tà ſawu weikalu domà atwehrt publikas leetoſchanai tikai nahkoſchâ mehneſî. Tà ka Dobeles apgabals ſkaitams pee iſglihtotakeem apgabaleem Kurſemê, tad peedaliſchanàs min. beedribâs ir daudſpuſiga un beedribu darbiba un rihziba top pabalſtita no kreetneem, nenoguſtoſcheem ſpehkeem. ts.

Jelgawâ 8. dezembrî pulkſt. 12 puſd. Latweeſchu literariſkà (draugu) beedriba eeſahka ſawas ſehdes. Wiſpirms literariſkàs beedr. preekſchneeks mahzitajs Dr. Bielenſteina kgs apſweizinaja ſanahkuſchos beedrus un weeſus un uſaizinaja beedribas ſekretaru mahzitaju Seſemani nolaſit gada pahrſkatu. Nahkoſchâ numurâ paſneegſim ſihkakas ſiņas.

Kurſemê 1892. g. pehz „K. G. A." ſiņam bija pawiſam 654 ſkolas ar 40,773 ſkolneekeem, 1890. g. 643 ſkolas ar 38,147 ſkolneekeem. 1892. g. wideju ſkolu (kà gimnaſiju, realſkolu) bija 9 ar 1910 ſkolneekeem un 443 ſkolneezem, ſemaku ſkolu 638 ar 21,979 ſkolneekeem un 16,216 ſkolneezem, ſpezialu ſkolu 7 ar 335 ſkolneekeem; 1890. g bija wideju ſkolu 9 ar 1838 ſkolneekeem un 507 ſkolneezem, ſemaku ſkolu 624 ar 20,449 ſkolneekeem un 14,935 ſkolneezem, ſpezialu ſkolu 10 ar 423 ſkolneekeem.

c) No zitàm Kreewijas puſem.

No Peterburgas. „Waldibas Wehſtneſis" iſſkaidro, ka awiſchu ſiņas, ka nahkoſchâ gadâ wiſâ walſtî notikſchot kauſchu ſkaitiſchana, kura ik deſmit gadus atkahrtojas — ſchim brihſcham wismaſ wehl eſot paagras.

— 4. dezembrî Nikolaja akademijas preekſchneeks generalis Lehrs ſwineja ſawus 35 gadu amata ſwehtkus, uſ kureem gawilneeku apſweizinaja leels pulks daſchadu deputaziju. Wiſpirms nolaſija Wiņa Keiſariſkàs Augſtibas Leelknaſa Tronamantineeka un Wiņa Keiſariſko Augſtibu Leelknaſu Sergeja un Alekſeja Alekſandrowitſcha, erzherzoga Albrechta un zitu augſtu perſonu laimes wehleſchanas telegramas. Pehz tam generaļa Lehra palihgs Welitſchko tureja runu. Runas beigâs atnahza ari Wiņa Keiſariſkâ Augſtiba Leelknaſs Wladimirs Alekſandrowitſchs un ziti Leelknaſi. W. K. A. Leelknaſs Wladimirs Alekſandrowitſchs dſiki ſajuſteem wahrdeem nowehleja gawilneekam augſtu laimi un W. K. A. Leelknaſs Konſtantins Konſtantinowitſchs to apſweizinaja Sinatnu akademijas wahrdâ. Pehz tam atnahza W. K. A. Leelknaſs Michails Nikolajewitſchs. Ari Auſtrijas, Wahzijas, Sweedrijas un Franzijas kara agenti apſweiza gawilneeku.

No Peterburgas. Schoruden kara-medizinas akademijâ ekſamenus uſ ahrſta gradu ſtarp ziteem ſekmigi paſtahweja ari Kriſchjahnis Kalninſch no Rujenes. Preekſch eeſtahſchanàs medizinas akademijâ K. Kalninſch ſtudeja Peterburgas uniwerſitatê un nobeidſa tur kurſu ar dabas ſinatnu kandidata gradu. x.

Somijas ſenats nahkoſchâ gadâ nodomajis likt iſdarit pamatigus geologiſkus pehtijumus, kuram noluhkam par labu nolemti 320,000 markas (ap 140,000 rbl.).

Strahdneeku teatris. Kurſkas-Harkowas dſelſszeļa wadiba nodomajuſe iſrihkot wagonu darbnizâs preekſch ſtrahdneeku ſchkiras teatra iſrahdes un ir apnehmuſees ſkatuwi apgahdat ar wajadſigàm leetam. Kà weetejàs awiſes ſino, tad iſrahdes notiks ſwehtdeenâs un ſwehtku deenâs, ſewiſchki tahdâs deenâs, kuras nahk pehz makſajamàm deenam, kurâs ſtrahdneeki ſawu darba algu mehdſ noneſt dſehreenu pahrdotawâs. Nahkamo iſrahſchu iſrihkotaji wagonu darbnizâs, ſtarp kureem atrodas Kljutſchinſkas kundſe, Botapowſka, Kurotſchkina un ziti kungi, zer pilnigi, ka daudſ ſtrahdneeki aiſmirſis winu behdigo eeradumu, ſwehtku deenâs apmeklet kabakas. Peemehrs jau ir uſ Harkowas-Nikolaja zeļa Lubotinas ſtazijâ, kur pulks ſtrahdneeku peeder pee uſzihtigakeem iſrahſchu apmekletajeem, kuras teek iſrihkotas no dramatiſkàs mahkſlas zeenitajeem ſtazijas ehkâ. Harkowas ſtazijas wagonu darbnizas atrodas pee Liſaja Goras un pee Iwanowkas, t. i. tahlakâs pilſehtas dalâs, kuru eedſihwotajeem pat pee labakàs gribas gruhti apmeklet pilſehtas teatrus, tamdehļ, ka neatrodas peeteekoſcha braukſchanas iſdewiba nakts laikâ. Tamdehļ ari teeſcham ſchis ſtrahdneeku iſrahdes tiks no wiņeem apmekletas. (Pet. Wed.)

Amatneezibas ſkolas. Poļu awiſes ſino, ka Warſchawas mahzibas apgabala kurators A. L. Apuchtins eeſneedſis tautas apgaiſmoſchanas miniſtram kahdu preekſchlikumu, par amatneezibas iſglihtibas weizinaſchanu ſawâ mahzibas apgabalâ. Winſch nodomajis ſlehgt wihreeſchu progimnaſijas un wiņu weetâ dibinat Warſchawâ tirdſneezibas, mekaniſkas un buhwes ſkolas, tàpat ari dahrſa- un ſaknukopibas ſkolas, Mariampolê un Konſkaja Woljâ, Suwalkas gubernâ, ſemkopibas ſkolas un kalnu raktuwu ſkolu Kjelzes gubernâ. Beſ tom pahrgroſiſchot tekniſkas un amatneezibas ſkolas Lodſê, pilſehtu ſkolu ſkaitu Lodſê paaugſtinaſchot uſ 15 un tanîs eewediſchot mahzibas preekſchmetus atteezoſchos uſ amatneezibu. (Now. Wr.)

No Rigas.

Rigas Latweeſchu teatris. „Daudſ brehkas, maſ wilnas" — ſchaujas prahtâ, eedomajotees pagahjuſchâ ſwehtdeenâ Rigas Latweeſchu teatrî iſrahdito lugu „Preziosa." Schi luga jau wairak reiſes iſrahdita uſ Rigas Latweeſchu teatra ſkatuwes, eemantojuſe ſewim kà peekritejus tà pretineekus, tapuſe pat par daſchu atklahtu ſoboſchanos preekſchmetu un tà tad domajams, publikai paſihſtama, kadehļ ari mehs neatſtahſtiſim tàs ſatura, bet uſluhkodami ſcho lugu kà eemeſlu preekſch muhſu ſcha apzerejuma, teikſim wiſpahrigi kahdus wahrdus par ſchahda ſatura lugam, lihdſ ſchim ſaſtahdoſchàm muhſu teatra leelako repertoara daļu, pilnàm raibu ſkatu, kuri beidſot, — kà tas ari pagahjuſcho ſwehtdeen bija, gluſchi apnihk, un tukſcham no daudſ maſ nopeetnàm, katru dſiļdomigaku teatra mihlotaju peewelkoſchàm domam un idejam. Schahdas lugas buhtu noſauzamas par romantiſkàm, tàs ari noriſinajas, noteek pa leelakai daļai „romantiſkâs ſemês", Spanijâ, Italijâ, Turzijâ (ſche nedomajam tik taiſni tahdas ſemes, kuras apdſihwo Romanu tautas, bet ari tahdas, kuras peenemts ſaukt par „romantiſkàm" to peewilzibas, ſawadàs poeſijas dehļ), nerahdidamas mums tomehr ſcho ſemju ļauſchu pateeſo dſihwi. Noſuhd kahdam augſtmanim dehls jeb meitiņa, kad tee wehl tik gadu jeb gadus diwi wezi, kurus, kà wehlak iſrahdas, nolaupijuſchi jeb weenkahrſchaki ſakot, noſaguſchi „brihwee dabas behrni" Tſchigani (kà peemehram „Preziosu"), waj niknee kalnu laupitaji, waj ari „ſarkanee" juhras laupitaji; kahda zita augſta wihra dehls jeb meita brihniſchkigâ wihſê kautkur dſiļa, druhma meſcha beeſeenâ jeb krahzoſchas upes klintainâ kraſtmalâ jeb ari augſto kalnu aiſâs ſaſtopas ar laupitaju waj ari Tſchiganu baru, eerauga to ſtarpâ neiſſakami ſkaiſtu „Tſchiganu karaleeni" waj ari laupitaju preekſchneezi, eemihlas tanî, ſawas mihleſtibas dehļ, kà jau ihſts bruneneeks, iſzeeſch daudſ breeſmu, wismaſ nepatikſchanu un beigâs, kad wiſs noſlehpums zaur kahdu wezu Tſchiganeeti, burwi jeb tamlihdſigu „ſaweenotaju — labo garu" atklahjas, tee laimigi ſaweenojas. Tahds apmehram ir gandrihſ wiſu ſchahdu „romantiſku" lugu ſaturs. Ka ſchahdas lugas jeb kahda Latweeſchu kritika iſteizeenu leetojot — „romantikas peepes" — ſawu muhſchu jau nodſihwojuſchas, wairs neder muhſu dſihwei un muhſu laiku zenteeneem, mehrkeem, kadehļ ja ari ne pawiſam atmetamas, tad tik ļoti retôs atgadijumôs iſrahdamas uſ muhſu teatru ſkatuwem. Jeb waj Rigas Latweeſchu teatra walde, deeſgan beeſchi iſrahdidama ſchahdas lugas, domà, ka tàs ļoti patihk muhſu teatra leelakai apmekletaju daļai un tadehļ luhko iſtapt publikas garſchai. Ja tà, tad iſnemot to, ka ihſtas mahkſlas eeſtahdes, par kahdu R. L. teatris ne reiſi ween noſaukts, uſdewums ir, newis iſtapt publikas garſchai, tà ſazit, peemehrotees publikas patikſchanai, kura war buht ļoti ſema, turpretim publikai garſchu labot, peeradinat to pee ihſteem, kreetneem dramatiſkas mahkſlas raſchojumeem (ſinams, pret ſchim domam, eewehrojot muhſu teatra apſtakļus, war peeweſt daudſ leetiſchku, pilnigi pareiſu, praktiſku peerahdijumu; mehs ari negribam, lai muhſu iſteiktàs domas taptu beſ iſnehmumeem iſpilditas, mehs tik norahdam uſ pamata mehrki, pee kahda japeeturas katram teatrim). Tad wehl japeeſihmê, ka tahdas domas ir maldigas, it kà leelakai publikas daļai patiktu tik ſchahdas lugas un zitada, kreetnaka ſatura lugas nepatiktu. Tik ko iſteiktàs domas naw ihſti pareiſas, ja eewehrojam tragediju jeb behdu lugu. Tragedija, kurâ top rahdita wisdſiļako, wisſmalkako zilweka dwehſeles juhtu attihſtiſchanàs, top, tà ſazit, atklahta dramatiſkôs ſkatôs un ſareſchgijumôs wiſa zilweka dwehſele, neiſglihtotam zilwekam pateeſi paleek neſaprotama, jo preekſch tragedijas pilnigas ſapraſchanas preekſch tanî attihſtoſchos wisſihzinako ſirds ſtihgu ſkaņu dſirdeſchanas, paſcham ſkatitajam wajaga buht leelakâ jeb maſakâ mehrâ pſichologim — ſawas dwehſeles darbibas paſinejam un paſchapluhkotajam jeb nowehrotajam, tik tad ſkatitajs pilnigi ſapratîs preekſchâ ſtahditàs behdu lugas noſihmi un ſwaru, bet ka paſchnowehroſchana naw eeſpehjama iſdarit leelakai zilwezes daļai, tas jau ſen paſihſtams, kura eemeſla dehļ ari tragedija (behdu luga) ſaprotama tik reteem — ſewiſchki iſglihtoteem. Bet tas pats naw ſakams par otru dramatiſko raſchojumu ſchķiru. Tagad dramatikâ attihſtihjuſês un pilnigi nodibinajuſês tà ſauzamà drama ſcha wahrda ihſtâ noſihmê, kura eenem, tà ſazit, widu ſtarp tragediju (behdu lugu) un komediju (joku lugu) un kuras ſaturs ſmelts iſ pateeſas dſihwes. Tanî top aiſkerta wiſu ſchķiru dſihwe, top aiſkertas daſchdaſchadas ikdeeniſchkigàs dſihwes nopeetnàs puſes un jautajumi un iſrahditi gan preezigôs gan behdigôs ſkatôs. Bet katru zilweku, lai tas buhtu iſglihtots, mahzits jeb nemahzits, intereſês pateeſa dſihwe, kurâ tas pats kuſtas un pawada wiſu ſawu dſihwes laiku, pat nekas zits newar buht intereſantaks, peewilzigaks preekſch dſihwi eewehrojoſchà zilweka, kà ikdeeniſchkigà dſihwe ar ſaweem preekeem un behdam, kadehļ ari katram tahdas lugas, kurâs top reala (pateeſa) dſihwe tehlota, buhs pilnigi ſaprotama. Schahdâs lugâs war lihdſſpreeſt pat pehdejais eelu ſlaukis, kaut ari tas buhtu pirmo reiſi redſejis tahdu brihnumu, kà teatra iſrahde, un wiņa ſpreedums war buht ļoti leetiſchks, noderigs, kurſch pehz eeſpehjas jaeewehro. Kreewu ſlawenajâ rakſtneeka Gogola eewehrojamàs komedijas „Rewidents," „iſſkaidroſchanas" lugâ „Teatra preekſchnams" mehs dſirdam ļoti leetiſchku, ja ne wislabako, lugas „Rewidents" pamata ideju iſſkaidrojoſchu ſpreedumu no diwu garôs, rupjôs, nizinatos ſwahrkôs tehrpuſchos

Turpinajums peelikumâ.

S l u d i n a j u m i.

Sobu ſlimneekus
peenemu nedeļas deenâs no pulkſt. 9 rihtâ lihdſ 1 puſd. un no pulkſt. 3 lihdſ 6 pehz puſd. Swehtdeenâs un ſwehtku deenâs no pulkſt. 10 lihdſ 12 pr. puſd.
Dentiſts **C. Groſswalds,**
Peldu (Zuhku) eelâ Nr. 21, 1 trep.

Azu ahrſts **Dr. L. Blumenthals**
tagad dſihwo:
Eekſchrigâ, maſâ Kaleju eelâ Nr. 16, Kaļķu eelas tuwumâ un peenem turpat **azu ſlimneekus** katru deenu no pulkſten 10—12 preekſch puſd. un no pulkſten 4—5 pehz puſd.
Swehtdeenâs un ſwehtku deenâs tikai preekſchpuſdeenâs.
NB. Kad wajadſigs waru teem ſlimneekeem, kureem japaleek ilgaku laiku ahrſteſchanâ, apgahdat lehtu dſihwokli. 3

Adwokats
D. K. Tombergs,
Rigâ, leelajâ Jumprawu eelâ Nr. 21.
Runajams:
rihtôs no pulkſt. 8 lihdſ 10;
pehzpuſd. no pulkſt. 3 lihdſ 6.

Iſbrahketi ſirgi
pahrdodami ſirgu dſelſszeļa ſtazijâ, Rigâ, Alekſandra eelâ Nr. 110.

Hohenbergas muiſchâ,
Kurſemê, Illukſtes aprinkî, adreſe pr. ſtaziju Jelowka, top pahrdotas **muiſchas ſemes mahjas,** 80 lihdſ 150 puhraw. leelas. 3

Ar ſcho it laipni paſinoju, ka ſlimibas dehļ, ſawu **pakkambari** un **perwju-bodi** lihdſ ar **ſahls-** un **ſilku-pahrdotawu, Terbatas eelâ Nr. 26,** 31. dezembrî ſch. g. **uſdodu;** pahrdodu inwentaru un bodes eetaiſi un iſihreju lokala telpas.
Manu **otro tahdu paſchu tirgotawu,**
Terbatas eelâ Nr. 36,
pee „Saulites" eebraukſchanas weetas,
es tapat kà lihdſ ſchim **ari uſ preekſchu tahlak wadiſchu.**
Pateikdamees par manai firmai jau 21 gadu dahwatu uſtizibu, luhdſu man tahdu paſchu ari uſ preekſchu uſturet.
Ar zeeniſchanu **C. Winckmann.**

Zehſis.
Preekſch Zehſim un apkahrtnes eſam ſawu **Jurjewas ſauſo raugu** nodewuſchi pahrdoſchanai weenigi **Boris Peterſon kga tirgotawai.** Turpat top peenemti apſtellejumi par ſabrikas zenam preekſch maiſneekeem (bekereem) un atkalpahrdewejeem. Schinî pat tirgotawâ ir ari katrâ laikâ dabujams ſwaigs ſauſais raugs maſâs un leelakâs dalâs.
Jurjewas ſauſà rauga fabrika.

Zehſis.
Wiſadas miltu ſortes, kà ari **wiſas zitas bodes prezes** peedahwâ uſ ſwehtkeem par wislehtakàm zenam
Boris Peterſons.

Peterburgas Latweeſcheem.
Parakſtu laikrakſtus:
Mahjas Weeſi,
Baltijas Wehſtneſi,
Deenas Lapu,
Balſi,
Auſtrumu,
Tehwiju,
Konwerſ. wahrdnizu,
un **Latw. tautas dſeeſmas.**
Ebelu Reinis,
Петербургъ, Подольская ул. № 2, кв. 13.

Seemas ſwehtku dahwanam
peedahwaju
Dſeeſmu grahmatas, wiſadôs eeſehjumôs.
Sprediku grahmatas.
Luhgſchanas grahmatas.
Gariga dwehſeles bariba. I. 182 rihta un wakara luhgſchanas uſ nedeļas deenam. II. 60 rihta un wakara luhgſchanas uſ ſwehtkeem un zitàm Lutera draudſês wehrâ leekamàm deenam. III. 65 rihta un wakara luhgſchanas uſ ihpaſcheem laikeem un preekſch daſchadàm wajadſibam. **Makſà 80 kap.**
Mahrtinſch Luters ar ſawu familiju ſeemas ſwehtku wakarâ. (Bilde.) **Makſà 10 kap.** Bildê redſam Mahrtinu Luteru, kà winſch ſaweem behrneem, pee ſeemas ſwehtku eglites, leek dſeedat: „No debeſim buhs man atneſt."
Wiſadas ſtahſtu un paſaku grahmatas, peeauguſcheem un behrneem.
Eewehrojamakee Baltijas putni. Saſtahdijis un aprakſtijis Oskars von Löwis. Pahrtulkojis Kaſſemneeku Jahnis. Ar 45 glihti iſſtrahdateem ſihmejumeem. **Makſà 1 rubl.** Schi grahmata buhs par koſchu dahwanu katram, „kam ſirds jo labprahṭ un weegli peelokas pee poeſijas un pee ſkaiſtuma."
Kà ſewiſchki noderiga dahwana jaunawam eeteizama:
Stari iſ ſenatnes, no E. Seibota, dabujama wiſadôs glihtôs un ari ſeltitôs eeſehjumôs.
Baltijas pawahru grahmata. **Makſà 50 kap.** Noderiga dahwana katrai nama mahtei, kà ari nahkoſchai ſaimneezei.
Jautribas un dſeeſmu mihlotajeem:
Dſihru dſeeſmas, ſakrahtas Mehtrainê.
Skatuwes mahkſlineeks. Ihſas lugas, ſolo-ſkati, kuplejas, deklamazijas un dſihwoſchas ainas. Sarakſtijis Lejas-Kruhminſch.
Ernſts Plates,
Riga, pee Petera baſnizas.

Apſtellejumus uſ
„Mahjas Weeſi"
ar Peelikumeem
peenem:
Smiltenei un apkahrtnei:
Dſirkaļ kga grahm. tirgotawâ,
Smiltenê.
Brockhuſen kga apleekâ
Engelarta muiſchâ.
Zehſis
„Mahjas Weeſa parakſtiſchanu par 2 r. 75 k. uſ gadu un 1 r. 40 k. uſ pukgadu peenem **Zehſu paſta telegrafa kantoris.**
Leepajâ.
M. Peterſona grahmatu drukatawa un pahrdotawa, Julianes eelâ Nr. 40, paſcha namâ, **peenem apſtellejumus un ſludinajumus** preekſch laikrakſta
„Mahjas Weeſis".

Manâ grahmatu- un bilſchu-drukatawâ, burtu-leetuwê un Latweeſchu grahmatu pahrdotawâ, Rigâ, pee Petera baſnizas, dabujama ſchahda grahmata:
Patriotiſku dſeeſmu
W a h z e l i t e.
Atwehleta Latweeſchu tautas ſkolâs leetat kà lidſekli pee Latweeſchu walodas mahziſchanas.
Salaſijis **Kreewin-Kuiwu Andrejs**
(Schleſinu Andrejs).
Makſà 25 kap.
Ernsts Plates.

Louis Lundmann & Co., Rigâ,

Kalku un Walnu eelu stuhri Nr. 20. — Telefons Nr. 265.

Apfardsibas marka.

Kreewu un ahrsemes wihni,

konjaks, rums, araks, porters u. t. t.

Medizinal Ungaru-wihni.

Smalki Kaukasijas likeeri un konjaki

no D. S. Saradscheff'a Tifliſâ.

Bordo-wihni paschu pildijumâ, kâ ari **original pilspagrabu pildijumâ.**

Kreewu wedra un **pudelu wihni.**

Noliktawas atrodas:

Schepat Rigâ:

Pee **T. Hautschkinewitz** lga, Kalnzeemâ eelâ Nr. 4.
„ **J. Wietin** lga, Marijas eelâ Nr. 59.
„ **S. O. Jeffet** lga, leelajâ Alekſandra eelâ Nr. 28.
„ **J. Bulling** lga, Wezajâ Jelgawas eelâ Nr. 56.
„ **J. Bulling** lga, Akmenu eelâ Nr. 2.
„ **F. Littchen** lga, Elisabetes eelâ Nr. 10.
„ **J. Seltin** lga, Reweles eelâ Nr. 29.
„ **H. Gulewsky** lga, Marijas eelâ Nr. 23.
„ **Martin Kehse** lga, leelajâ Sirgu eelâ Nr. 13.
„ **A. Martinoff** lga, Marijas eelâ Nr. 1.
„ **P. Goldberg** lga, Dubultôs.
„ **Heinrich Bergholz** lga, Gertrudes eelâ Nr. 119.
„ **Joh. Wesomann** lga, Baſnizas eelâ Nr. 11.
„ **Karl Kaminsky** lga, Dinamindes eelâ Nr. 48.
„ **H. Dutzmann** lga, Kungu eelâ Nr. 5.
„ **J. Osol** lga, maſajâ Lebgeru eelâ Nr. 8.
„ **K. F. Tupikow** lga, Kungu un leelâs Minzeelas stuhri Nr. 16.

Zitâs weetâs:

Jelgawâ pee **F. A. Klein** lga.
Leepajâ pee **J. C. Freymann** lga.
Jurjewâ pee **M. Paul**, fenak **A. W. Maſing** lga.
Pernawâ pee **Wald. Dultz** lga.
Wilandê pee **Aleks. Rosenberg** lga (firma J. J. Töpffer & Co).
Walkâ pee **M. Alwer** lga.
Wentspilî pee **F. Baumgarten** lga.
Jehsis pee **P. Behr** lga.
Waltenbergâ pee **Arnolda Ores** lga.
Limbaschôs pee **Karl Kreischmann** lga.
Rujenê pee **Fritz Kampus** lga, Ehrina muischâ.
Walmeerâ pee **M. Stelling & Co.** lgeem.
Werrowâ pee **Rob. Klein** lga.
Tukumâ pee **C. H. Reinwaldt** lga.
Wez-Peebalgâ pee **R. Goba** lga.

Tahdâs weetâs, kur ar muhsu wihneem wehl netirgojas, war eerihkot jaunus krahjumus sem peenehmigeem nolihgumeem. 2

Krafft un Jenckel'a wihnu tirgotawa

Birschas pagrabâ. — Telefons Nr. 438.

peedahwâ kâ **spezialitati** nogulejuschos

ſarkanos un baltos Bordo wihnus,

kâ ari **Rein-wihnus** pudelês un muzinôs.

Konjaks, rums, araks

semakâs un wissmalkakâs sortes muitas pildijumâ un eewestâs pudelês.

Porters A. Le Coq & Co. (Eewestâs pudelês, pildits 1/1, un 1/2 pud.)
„ **Barclay Perkins & Co.**, paschu pildijumâ, 1/1, 1/2 un 1/4 pud.

Kreewu konjaks *, **, ***

Kreewu wihni muzinam, pudelem un stopeem. 2

J. M. Trofimow.

Rigâ, Kungu eelâ Nr. 10.

Ihpascha noliktawa no

glahschu, porzelana un fajanſa traukeem.

Petroleja lampas

wisadâs sortês, lihdſ ar peederumeem.

Bronſa krona lukturi preeksch baſnizam.

Jaunſudraba un melkiora leetas:

Ehdamas un **tehj-karotes, galda** un **desert-naschi.**

Laketas tehjbretes un maises kurwji

un zitas daschadas prezes. 2

Jaeger un beedra wihnu pahrdotawa

(dibinata 1816. g.),

leelajâ Grehzneeku (Sinder) eelâ № 30.

Leelâ iſwehlê Kreewijas un **ahrſemes wihni,**

konjaks, rums, araks, ſchampanja u. t. t.

Noliktawas:

Jelgawâ pee **C. Torchiani** (M. Klüſsmann).
Leepajâ pee **J. N. Mamonow.**

Rigâ, Kungu eelâ № 22, Rigâ, Haffenberga namâ.

No Baltijas audekliu un dſiju manufakturas ſabeedribas, Kengeragâ,

par fabrikas zenam dabujami

audekli un dſijas

wiſâs leelakâs Rigas manufakturas pahrdotawâs, kâ ari noliktawâ pee

K. Lorch & beedr.,

Rigâ, Kungu eelâ Nr. 22, pahrdodami.

Seemas ſwehtku eglites

ſwezites, brilanta puteklus, ſelta un ſudraba putas

un wiſu zitu, kas pee eglites iſpuſchkoſchanas peeder,

peedahwâ

Alf. Th. Busch,

maſajâ Zumprawu eelâ Nr. 4 un leelajâ Minz-eelâ Nr. 8. 2

Kamepaju dſenamas ſikſnas, kameelu ſpalwas dſenamas ſikſnas

peedahwâ wislehtaki par fabrikas zenam

F. A. Kreyenbergs, Rigâ

tanwu fabrika,

leelajâ Kihteru eelâ Nr. 12.

Mani jau no daudſ gadeem weenmêr ar leelu peekrischanu eezeenitee **krahſchnee kartoni**, faturoſchi

100 paſtpapirus (linijetus un nelinijetus) **un 100 kuwerus**

ar glihteem **balti eeſpeeſteem wahrdu burteem**, Kreewu jeb Wahzu burteem, par

1 rubuli,

iſnahkuſchi **gluſchi jaunûs, loti krahſchnôs iſgreſnojumôs** un kâ **ſauka ſeemas ſwehtku dahwana** atradîs leelîſku peekrischanu; tanî paſchâ reiſâ peedahwaju ſmalku

papeteriju ar 50 loksnem ſmalka damu paſtpapira, 50 kuwereem un

ar **balti eeſpeeſteem wahrdeem** par

1 rubuli

un paſihſtamos

Mille fleurs Garnituren

ar **50 paſtpapirem** un **50 kuwereem** (teizama labuma), **1 dſehſekli** un **1 bloknoti** par **1 rbl. 25 kap.**, ar **grahmatu ſuſinaſama papira 1 rbl. 35 kap.**, kâ ari

greſnas kafetes

ar **50 ſmalkakeem balteem** un **krahſaineem paſtpapireem** un **jaunakâm monogramam — krahſâs**, ar **ſelta un ſudraba drukn**, par daſchadâm zenam. Luhdſu laipni laikâ paſtellet.

Augusta Lyra

papira-, rakſtamo un ſihmejamo leetu tirgotawa — **wairumâ** un **maſumâ** — **konto-grahmatu** un **kuweru fabrika.** 1

Adalb. B. Bergs,

Schkuhnu eelâ Nr. 18,

peedahwâ leelâ iſwehlê par lehtakâm zenam:

kabatas pulkſtenus,

ar ſelta, ſudraba, nikela un oksideta tehrauda kapſelem. Tahlak: **kabinetu, galdu, ſeenas, modinataju, Schwarzwaldes, zela** un **galdu**

pulkſtenus,

regulatorus, pulkſtenu kehdes, brelokus jaunakâ faſonâ no ſelta, ſudraba, dublê, nikela, talmi, tehrauda, bronſa un ſihda.

Muſikas kaſtes,

pahrlabotas ſiſtemas, ſpehlê 4 lihdſ 6 gabalus.

Greeſchamâs **muſikas kaſtes** preeksch behrneem, no 1 rbl. 50 kap. ſahkot.

NB. **Reparaturas** iſdara uſ galwoſchanu par lehtakâm zenam.

Apdroschina pret amortisaziju

pirmo un otro

premiju aisnehmumu.

Rigas komerz-bankas saru kantoris,

ſenak

C. S. Salzmann.

L. Rosenthals,

Grehzneeku (Sinderu) eelâ Nr. 13,

peedahwâ lâ noderigas

ſeemas ſwehtku dahwanas:

Kabatas pulkſtenus,

ſelta, ſudraba, melnâ tehrauda un nikela.

Regulatorus, zeloſchanas un gada pulkſtenus, juwelus, ſelta un ſudraba leetas, granatu un koralu rotas.

Seemas ſwehtku iſſtahde

no alſenida leetam wisteizamakâ labumâ.

Wislehtakâs zenas.

Wihnu tirgotawa un ſchampanu fabrika

Universel

Grand Champagne.

sec, demi-sec, doux,

pehz Frantſchu parauga (pudelês ruhdſts) pagatawots no

Ludw. A. Schweinfurtha,

Rigâ, Grehzneeku (Sinder) un Marſtal-eelu ſtuhri.

Austrums

weenigais latweeſchu familijas-laikraksts, daudſ bildem puſchkots, uſſahkſ nahkoſchâ gadâ ſawu **deſmitu gada-gahjumu** un iſnahks kâ lihdſ ſchim kahrtigi katra mehneſcha 1. deenâ 6—7 drukas lokſchnu beeſâs burtnizâs leelâ formatâ un makſâs pa paſtu peeſuhtot gadâ tikai

3 rubl.

Pee „Austruma" lihdſſtrahdneekeem peeder wiſi eewehrojamakee latweeſchu rakſtneeki, kâ: **Apſiſchu Jehkabs, H. Adolphi, Behrſinu Ludis un R., J. Bergs, Bidern Juris, E. Bielenſteins, Brihwkalneeks, Dr. K. Blau, R. Blaumanis, Dr. A. Butuls, J. Braſda, A. Deglaws, Doku Atis, Dr. E. Dſinters, K. Graudinſch, J. Juhſminſch-Lautenbachs, Jurſann Andreſs, Kaſchoku Dahwis, M. Kluſſinſch, J. Krodſneeks, K. Kundſinſch, A. Lerchis-Puſchkaitis, J. Maſwerſits, K. Mihlenbachs, Pawaſaru Jahnis, Plutu Wilis, J. Sanders, M. Skruſits, Waidelaitis, prof. J. Wihtols, H. Wiſſendorffs** un daudſ ziti, kurus wiſus ſche pee wahrda minet naw eeſpehjams. No tam redſams, ka „Austruma" faturs arween bagats un daudſpuſigs. Leelu ſwaru leekam uſ populari-ſiniſkeem rakſteem, bet ſewiſchki uſ glihteem ſtahſteem. Nahkoſchâ puſgadâ paſneegſim diwus garakus ſtahſtus:

Wahrpâs.

No **Rudolfa Blaumana.**

Sirſchu pahrbaudijumi.

Daudſ koſchâm bildem puſchkots romans no **W. Heimburgas.**

Apſtellejumi eeſuhtami uſ ſchahdu adreſi: Въ г. Митаву, въ книжный магазинъ Дравниака (Jelgawâ, Drawneeka grahmatu pahrdotawat.)

H. J. Drawin-Drawneeka

grahmatu, muſikaliju un rakſtamu leetu pahrdotawa,

Jelgawâ, Leelajâ eelâ Nr. 20.

Gumijas galoſchas un ſiltos ſabbakus.

Schlipſes, elſkinus, ſtulpes un krahgas.

Kahda partija **aditu wilnainu lakatu** teek par **loti paſeminatâm zenam** pahrdota.

Seemas ſwehtku dahwanam

leelâ iſwehlê

lehtas kleitu drahnas,

wilnainas, puswilnainas, flaneli, puſſlaneli, parki, kretonu un kartunu, tuhku, bukſkinu, wadmalu un damu mantelu un kaſchoku drahnas. Leelus wilnainus lakatus un ſchalles, kâ ari ſihda, puſſihda, wilnainus aditus un kokwilnas lakatus loti leelâ iſwehlê. Auſchamus deedſinus, linu dſijas

peedahwâ pa **paſeminatâm zenam**

E. Heintze, Jehſis.

Par labam eenjias „Wolhwa no" ſchuſ-maſchinas. Korſetes, zimdus un riſchus.

Ceļa greſdſenus, ſudraba ſprahdſes, puku ſarus, ſpîles, ſihda bantes.

Печатать разрѣшается. Рига, 10 декабря 1893 г. — Рижскій Полицмейстеръ Подполковникъ Рейхартъ. — Drukats un dabujams pee bilſchu- un grahmatu-drukataja un burtu-lehjeja Ernſta Plates, Rigâ, pee Petera baſnizas.

Scheklaht peelikums par galoſcham.

semneeku mutes. No ta redsams, ka tagadejôs laikôs uſ teatra ſkatuwem wisiſplatitakàs un muhſu laiku dſihwei noderigakàs lugas naw wis neſaprotamas neiſglihtotai publikas dalai, bet gan otradi, kadehl tàs wajadſetu beeſchaki iſrahdit ari uſ Rigas Latweeſchu teatra ſkatuwes. — Par pag. ſwehtdeenas teatra iſrahdi jateiz, ka akteeri darija wiſu, lai labi iſrahditu ſawas lomas. — Teatris bija deeſgan labi apmeklets. —m. j.—

Konzerts par labu kahdam masturigam muſikas mahzeklim. Pirmdeen, 13. dezembrî, Wahzu Amatn. beedr. ſahlê (pulkſt. 8 wakarâ) von Brümmer-Radeke kdſe ar Bror-Möllenſtena kga u. d. z. laipnu peedaliſchanos iſrihkos kahdam masturigam Latweeſchu jauneklim par labu muſikaliſtu-dramatiſku wakaru. Min. jauneklis, kas Rigâ beidſis kahdu widejas ſchkiras ſkolu, tagad muſikâ tahlak iſglihtojas Dreſdenê (Wahzijâ) un teek no mahkſlas paſinejeem par reti apdahwinatu atſihts — ari jau literariſki ſtrahdajis ſawas tautas labâ. Wina dſejoli un ziti rakſti eeweetoti gan „Auſtrumâ“, gan ari kahdâ no muhſu deenas awiſem un zik mums ar teem ir bijuſe iſdewiba eepaſihtees, tad ar ſewiſchku preeku war leezinat, ka ſchis apdahwinatais muſikas mahzeklis naw wis peeſkaitams pee milſigà rihmkalu bara, bet pee muhſu apdahwinatakeem dſejneekeem. Eewehrodami, ka min. jauneklis ſewiſchki apdahwinats, tad pabalſtiſim ari mehs to, leelâ mehrâ apmekledami iſrihkojamo konzertu. Kreetneem un apdahwinateem ſpehkeem mehs nedrihkſtam laut bojâ eet. Teem mums zik ween eeſpehjams japalihdſ. Tas muhſu ik katra peenahkums!

Pahrſkats par lauſchu tehjnizam nowembra mehneſî.

Eenehmumi:

1) Tehjnizâ Nr. 1 pahrdotas 42,142 markas par 1 kap. gabalâ . . . 421 rbl. 42 kap.
2) Tehjnizâ Nr. 2 pahrdotas 15,587 markas par 1 kap. gabalâ . . . 155 „ 87 „
3) Par ſadauſitàm kruhſem . . . . . — „ 25 „

Kopâ 577 rbl. 54 kap.

Iſdewumi:

1) Par 110 mahrz. tehjas à 140 kap. mahrz. (ar 14% rabata), pehz Olgas Koreſchtſchenko tirgotawas rehkina . . . . . 132 rbl. 44 kap.
2) Par 10 pudeem zukura, pehz Menzendorfa tirgotawas rehkina 69 „ — „
3) Par 10 pudeem un 8 mahrz. zukura, pehz Worma tirg. rehk. 67 „ 17 „
4) Alga kaſeereem un zitàm perſonam 224 „ — „
5) Daſchadi iſdewumi (petroleja, ſeepes, ſoda, u. t. t.) . . . . . 17 „ 41 „

Kopâ 510 rbl. 2 kap.

Nowembra mehneſî eenehmumu wairak par iſdewumeem . . . . 67 rbl. 52 kap.
Uſ 1. nowembri 1893. g. kaſê palika 2422 „ 34 „

Uſ 1. dezembri 1893. g. kaſê palika 2489 rbl. 86 kap.
Tehjniza Nr. 2 tika 1. dezembrî ſlehgta.

Bijuſchà „Düna-Zeitungas“ atbildigà redaktora Guſtawa Pipirſa paſihſtamà prahwa. Zeen. laſitaji wehl atzereſees, ka preekſch kahdeem gadeem „Düna-Ztg.“ ſawâs ſlejâs (Nr. 156. 1889. g.) bija eeweetojuſe kahdu, kà pate apgalwoja, no loti uſtizamas puſes (loti droſcha awota) nahkuſchu ſinojumu „Muhſu Balteeſchi Pariſê“, kurâ ta pawehſtija, ka Ridſineeki — adwokati, magiſtrs Tunzelmans von Adlerflugs un cand. jur. Tonagels un Dr. med. Halikis ar wairak ſchaubigàm ſeeweetem kopâ kahdâ Pariſes reſtorazijâ (Margeri) dſerdami troſchnojuſchi, iſſaukuſchi firſtam Biſmarkam augſtas laimes u. t. t., tà ka Frantſchi muhſu Ridſineekus galu galâ iſſweeduſchi iſ reſtorazijas laukâ. Iſ droſchà awota paſneegtà ſina iſrahdijàs nepateeſa un Rigas apgabala teeſa 23. majâ 1890. g. par neſlawas zelſchanu uſtizamàs ſinas paſneedſejam Guſtawam Pipirſam noſpreeda weenu mehneſi areſta pee zeetuma. Pipirs ar ſpreedumu nebuhdams meerâ to pahrſuhdſeja Peterburgas teeſu palatâ, kur winu attaiſnoja, bet leeta ar to wehl nebuht nebeidſàs un nokkuwa waldoſchâ ſenatâ, kur Peterburgas teeſu palatas ſpreedumu atzehla un leetu nodewa kahdam zitam departamentam zaurluhkoſchanai. Tagad nu palata neſen apſtiprinajuſe Rigas apgabala teeſas ſpreedumu no 23. maja 1890. g. Spreedums uſ noteeſatà Guſtawa Pipirſa rehkina jaiſſludina Peterburgas, Maſkawas, kà ari weetejâs gubernu awiſes.

Peepeſcha nahwe. Naktî uſ 4. dezembri nomira peepeſchi kahdâ Lindenruhes muiſchas mahjâ 80 gadus wezais ſemneeks Kriſchs Grothuſs. Lihkis ir nodots preekſch uſſchkehrſchanas.

— 5. dezembrî pakrita 60 gadus wezais ubags Nikolajs Neſadomows, eedams par leelo Maſkawas eelu, Nr. 4. nama wahrtu tuwumâ uſ trotuara un tuhlin nomira. Lihki nodewa, lai tas tiktu uſſchkehrſts.

Paſchſlepkawibas mehginajums. Naktî uſ 6. dezembri 50 gadus wezà Pruhſchu pawalſtneeze Marija Dachwitz, kura dſihwo Stabu eelâ Nr. 96, peedſehruſchâ prahtâ iſdarija paſchſlepkawibas mehginajumu, pahrgreeſdama ſew rihkli. Winu wajadſeja noſuhtit ſlimnizâ.

Teeſu leetu nodala.

Jaut.: „Mahzitajs dabun kà algu mahzitaja muiſchas leetoſchanu, pee ſchis muiſchas peeder ari meſchs. Waj mahzitajam ir teeſiba, ſchahdu meſchu zirſt un kokus pahrdot ſew par labu?“

Atb.: Mahzitaja teeſibas uſ mahzitaja muiſchu dibinajas wiſpirms uſ teem nolihgumeem, pehz kureem winam muiſcha nodota. Tà tad papreekſch jagreeſchas pee ſcheem nolihgumeem un uſ winu pamata jaiſſchkir ſchis jautajeens. Tà ka mums naw ſinami mahzitaja nolihgumi, tad mehs waram ſcheit uſrahdit tikai uſ wiſpahrigeem noteikumeem par mahzitaju muiſchas leetoſchanu. Pehz likuma muhſu mahzitajeem peeder mahzitaju muiſchas leetoſchana uſ ihpaſchuma teeſibas pamateem (dominium utile) un tamdehl teem ir teeſiba, pilnigi iſleetot mahzitaju muiſchu, eewehrojot tikai to, ka muiſcha neteek apſkahdeta. Ja mahzitajs mehreni iſleeto meſchu, tà rihkojas, ka meſcham ſkahde nenoteek (p. peem. nozehrt un pahrdod apluhſuſchus kokus, jeb nozehrt kokus, dibinadamees uſ pareiſu meſchſaimneezibu u. t. j. pr.), tad pehz likuma tam newar to leegt. Bet ja mahzitajs turpretim iſzehrt wiſu meſchu un pahrdod to ſew par labu, tad to ſinams tam war un wajaga leegt, iſnemot tikai to gadijeenu, ja tam ir uſ to teeſiba pehz ſawa kontrakta. Ar ſuhdſibam ſchinis leetàs ir jagreeſchas wiſpirms pee baſnizas preekſchneekeem un pee baſnizas preekſchneeku wirswaldes. S.

Waj par aiſmuguras ſpreedumu ir eeſneedſama kaſazijas ſuhdſiba Semneeku Wirsteeſai? Ja atbildetajs neatnahk noliktâ terminâ teeſas ſehdê, tad pagaſta teeſa war uſ ſuhdſetaja luhguma, waj nu jaunu terminu dot, waj ari war leetu tuhlin iſſpreeſt, t. i. taiſit aiſmuguras ſpreedumu (заочное рѣшеніе), protams, tikai tad, ja prahwa iſrahdas par peeteekoſchi peerahditu. Aiſmuguras ſpreedumâ pagaſta teeſa peeſpreeſch ſuhdſetajam tikai tos praſijumus, kurus winſch peerahdijis. Pagaſta teeſa peeſuhta noraksta no aiſmuguras ſpreeduma lihdſ ar pawehſti atbildetajam, kurſch 7 deenu laikâ no pawehſtes ſanemſchanas war pret ſchahdu ſpreedumu peeneſt atſauksmi (отзывъ), t. i. eeraſtees pee pag. teeſas un luhgt, lai ſkata leetu no jauna zauri. Teeſa peenem atſauksmi tikai tanis atgadijumôs, kad atbildetaja neatnahkſchana pirmâ ſehdê notikuſi zaur ſchahdeem eemeſleem: 1) atbildetaja tuwa radineeka ſlimibas jeb nahwes dehl; 2) ja atbildetajs pats ir ſlims; 3) ja upes ir pahrpluhduſchas; 4) ja atbildetajam pawehſte naw ihſtâ laikâ nodota u. t. t. Pretejâ atgadijumâ teeſa nolem, atſauksmi nepeenemt — un par aiſmuguras ſpreedumu war pehz 109. panta pag. teeſ. Uſt. II. nodal. eeſneegt Semneeku Wirsteeſai apellazijas ſuhdſibu, ja prahwa, pehz winas wehrtibas, war no Semneeku Wirsteeſas tapt zaurluhkota. — Daſchi prahwneeki beeſchi ween ſcho pantu pahrprot, eeſneegdami par aiſmuguras ſpreedumu Semn. Wirsteeſai nereti kaſazijas ſuhdſibu. Bet waj tad par aiſmuguras ſpreedumu newar eeſneegt kaſazijas ſuhdſibu? Uſ ſcho jautajumu, domaju, dos ſkaidru atbildi ſekoſchà prahwa: Simans Tidriks eeſneedſa Sehjas pagaſta teeſai pret Jahni Tilleri ſchahda ſatura ſuhdſibu: Tilleris luhdſis no wina ſirgu dehl ogu aiſweſchanas uſ Rigu; zena nekahda par to nebijuſe nolihgta. Bet tà ka Tillers „gauſchi nepeeklahjigi uſwedees“, apgruhtinajis ſirgu ar „pahrmehrigi leelu“ weſumu, uſkraudams 10 puhrus bruhklenu ogu un 2 muzas ſehnu, zaur ko ſirgu nomozijis un „noberſejis ſirgam ſedulkas weetâ muguru“, kadehl winſch praſot no Tillera 8 rbl. atlihdſibas. — Teeſas ſehdê atbildetajs Tillers nebija eeradees un ari nebija paſinojis ne-eeraſchanàs zehlonus. — Sehjas pagaſta teeſa, noklauſchinajuſe leezineekus, dewa aiſmuguras ſpreedumu: ka Jahnim Tilleram jaſamakſà Simanim Tidrikam 8 rbl. — Sanehmis aiſmuguras ſpreeduma noraksta, Tillers ne-eeſneedſa wis pag. teeſai atſauksmi dehl prahwas zaurluhkoſchanas no jauna, bet dewàs taiſni pee Sehjas apkahrtnê paſihſtamà Br . . . ., — un jo drihſâ laikâ bija gatawa „paſemiga kaſazijas ſuhdſiba ta Jahn Tiller“, kurâ bija norahdits, ka winſch ne-eſot ihſtâ laikâ pawehſti ſanehmis un Tidriks ne-eſot ſawu ſuhdſibu peerahdijis.

Rigas I. eezirkna Semneeku Wirsteeſa, zaurſkatot pagaſta teeſas original-aktu un Tillera kaſazijas ſuhdſibu, atrada: 1) ka Tillera kaſazijas ſuhdſiba neſatur nekahdus kaſazijas eemeſlus, 2) ka pagaſta teeſa winam peeſuhtijuſe aiſmuguras ſpreeduma noraksta un winſch uſ to naw eeſneedſis atſauksmi, bet gan kaſazijas ſuhdſibu un 3) ka pehz paſtahwoſcheem likumeem par aiſmuguras ſpreedumeem war eeſneegt tikai atſauksmi jeb ari apellazijas ſuhdſibu, bet nekad kaſazijas ſuhdſibu. Spreedums ſkaneja: „Apſtiprinat Sehjas pagaſta teeſas ſpreedumu.“

Kr. Virszemneeks.

Grahmatu galds.

Redakzijai peeſuhtitas ſchahdas jaunas grahmatas:

1) Mahzibas wehſtules (10. wehſtule) par Kreewu walodu preekſch paſchmahziſchanàs, pehz Tuſena-Langenſcheidta metodes no prof. Wasjemonowa un Dr. Th. Helmhorſta. J. Drawneeka iſdotas. H. J. Drawin-Drawneeka apg., Jelgawâ.

2) Saimneetſchu un Seltenu kalendars 1894. „Deenas Lapas“ iſdewums. 1893. Rakſtôs eeſpeeſts pee P. Biſneeka, Rigâ.

3) Auſtruma kalendars 1894. g. Latweeſchu familiju kalendars, daudſ bildem puſchkots, J. Drawneeka iſdots. Jelgawâ, H. J. Drawin-Drawneeka apgahdibâ.

4) Tehwijas kalendars 1894. g. S. Weinberga wadits un iſdots. Rigâ, 1883. Drukats P. Biſneeka drukatawâ, Rigâ.

„Semkopja“ 12. burtnizas ſaturs: 1) Wiſpahrigs pahrſkats par raſchu Eiropas Kreewijâ 1893. g. No S—a. 2) Smilſchu wihki. No J. Smiltneeka. 3) Wehl par jauno baribas angu (Poligonum sachalinense). No Fr. Brihwà. 4) Salmi un pelawas kà lopu bariba. No O. P. 5) Par ſirgu audſinaſchanu. No A. Brauera. Par ſahlu eedoſchanu ſlimeem lopeem. Pehz prof. Dr. Anakera no J. Braſdas. 7) Par auglu koku nihkſchanu. No J. Bumbeera. 8) Daſchadas ſinas. 9) Iſ beedribu dſihwes. 10) Sihkumi. 11) Atbildes uſ jautajumeem. 12) Tirdſneeziba. 13) Wehſtulneeks.

„Auſtruma“ 12. burtnizai ſaturs ſchahds: 1) Skaiſtà Katina. Paula Heyſes nowele, latw. no Waidelaiſcha. (Beigums.) 2) Katolu baſniza Liwonijâ. No J. Krodſneeka. 3) Wahrds un rakſts. No K. Kundſina. 4) Dſeeſma. No Linkſmina. 5) Aiſſilneeks. Nowele no Pawaſaru Jahna.

6) Wakarâ. No K. D. 7) Pasaka un winas swars audsinaschanâ. No Biderу Jura. 8) Dsejols pehz Kolzowa no R. Behrsina. 9) Kas ir muhsu tautas dseesmas jeb dainas. No Kahrkluwalka Teodora. 10) Rudenî. No Dsidrinu Jahna. 11) Wista. Jf Niwas tulkojis G. Wichmans. 12) Latwi dseesmâs rembejees! No Lihgotinu Jehkaba. 13) Pahrsteigumi un dahwanas. No Antonijas Schubert (pehz C. Michael). 14) Pagalam. No Semgaleescha. 15) Maltuwes dseesmas. Tautas dseesmas if Grahwendales un Schwitenes. Sakrahjis Maturu Atis. 16) Es raudu un kruhtîs man kwehlo. No Springu Karlo. 17) Ar wilzinu Rigâ brauzu. Pehz tautas dseesmas apzerets no Lercha-Puschkaischa. 18) Dukats. Krilowa pasaka. Latw. no Fr. A. 19) Dsejols no Sudraba Edschus. 20) Jf dsihwes. No Bebru Natalijas. 21) Nabadsina taisnibina. No Upischa. 22) Pasaules isstahde Tschikagâ. No M. Klussina. 23) Atraduschees. Rudens aina. Tulkojis Swainis. 24) Horazija ode. No Kaugareescha. 25) Sinas par Baltijas senatni. Atstahstijis Silwestraitis. 26) Pahrskats par jauneem likumeem no Sterstu Andreja. 27) Kà debess dsirkstas saules rihtâ (dsejols). No Pawasaru Jahna. 28) Widsemes Schweizijâ. No M. Skrusischa. 29) Sihkumi.

Jf muhsu weesigàs sadsihwes.

Rigas Latw. teatris. Swehtdeen, 12. dezembrî 1893. g.: „Staburaga meitina. Romantiska pasaka ar dseedaschanu un dejam, 7 ainâs, pehz dota parauga un weetejàm teikam farakstita no Th. — Sahkums pulksf. 7 wakarâ.

Pawasara beedriba. Swehtdeen, 19. dezembrî 1893. g, pulksf. 2 pehz pusdeenas: Seemas swehtku eglite. Zena weesem 10 kap., weesu behrneem 5 kap.

Wakejas wehstules.

See — su — Karlim — Rigâ. Dsejolu „Zelineeks" newaram isleetot.

M. Sch. — Br. Cekam ne-esam repasinuschees ar Juhsu sinojumeem, newaram Jums gluschi neka nosazit.

Ed. K . . ram Mih — tim — Rigâ. Juhsu dsejas seedam „Kad zilwekam wifs pasudis" — truhkst ihstas smarschas. Tomehr gribedami Jums pa prahtam isdarit nodrukajam sekoscho pantinu:

„Tam prahtà schaujas mahmina,
Ko mihlejis tik lot';
Tàs sabojatà sirsnina,
Waj ta to pahrzeetis?

Zeram, ka Juhs paschi sawu gara raschojumu tuwaki apskatidami pahrleezinasceetees, ka ne-esoet nekahds ihsts kokletajs.

Jahnim — Rigâ. Par min. kalendaru ko rakstit neturam par wajadsigu, jo to daridami mehs tikai weizinatum wina isplatischanos. Winam wehl daudz wairak un leelaku kluhdu, nekà Juhs usrahdijuschi.

N . . tam. Balade neder wis.

Kr. J. A. Deemschehl „naw". Pateizamees par Juhsu puhlem. Formata pahrgrosischana ween wehl mas ko nosihmè, jo awises formats peelihdsinams tschaumalai, tàs saturs kolam. Lai kahdu nebuht awisi atdsihwinatu, tur janoteek pilnigai pahrgrosibai tiklab awises waditaja, ka ari lihosstrahdneeku sinâ. Cesuhtito teesleetu jautajeenu notewàm advokatam A. Sumberga kgam.

Nuhk. J. — Plesk. Wisitu kartis, 50 gabalu, ar peesuhtischanu pa pastu, maksàs 1 rbl. 25 kap. Maksu warat eesuhtit ari pastmarkàs. Red.

Deewkalpojumi.

Swehtdeen, 12. dezembrî 1893. g.

Jahna basnizâ	pulksten	9	mahzitajs	Bernewitz.
„ „	„	2	„	cand. Plutte.
Gertrudes basnizâ	„	½10	„	A. Walters.
Jesus basnizâ	„	2	„	Josephi.
Martin basnizâ	„	5	„	Taube.
Trihsweenibas basn.	„	9	„	Fromms.
Pahwila basnizâ	„	½9	„	C. Walters.
„ „	„	6	„	cand. Seibod.
Lutera basnizâ	„	½9	„	Paukschens.

Tirgus sinas.

Rigâ, 9. dezembrî 1893. g.

Zenas schahdas:

Nudsi, 120 mahrz. sm., maksà uf weetas (Rigâ) 64—71 kap. pudâ.

Kweeschi, Kreewu, pehz labuma, 80—88 kap. pudâ; Kursemes 125 mahrz. sm., 75—80 kap. pudâ.

Meeschi, schahweti, 100 mahrz. sm., 74 kap. pudâ; Kreewu 55—65 kap. pudâ.

Ausas, schahwetas, maksà uf weetas (Rigâ) 62—64 kap. pudâ; Kreewu labakàs sortes, 65—75 kap. pudâ.

Linsehklas, brahka, 87½%, maksà 138 kap. pudâ; stepju sehklas, 87½%, 143 kap. pudâ.

Kanepes maksà 115 kap. pudâ.

No ahrsemem.

Wahzija. Tirdsneezibas lihgumus ar Serbiju, Spaniju un Rumaniju walstssaeimâ peenehma. Agraareeschu (leelgrunteeku) zihna pret teem bija bes panahkumeem. Ta tikai no jauna rahdija, zik gruhti zilwekam atsazitees no sawa pascha labuma weizinaschanas, wispahribai par labu. Sewischki sirdigi konserwatiwee karoja pret tirdsneezibas lihguma noslehgschanu ar Rumaniju, sche wini tà sakot ismehginaja sawus spehkus, lai waretu issinat un apswehrt sawu spehju un zeribas us panahkumeem zihninâ pret tirdsneezibas lihgumu ar Kreewiju, kuram pawisam zitada, daudz leelaka nosihme nekà jau mineteem. Tirdsneezibas lihgums ar Kreewiju buhtu leelgruntneekeem deesgan sahpigi sajuhtams, bet wispahrigi tas Wahzijai no leela swara un swehtibas. Wahzija naw ween semkopibas walsts, bet ari industrijas walsts, kur leela eedsihwotaju dala pahrteek no industrijas un ruhpneezibas. Industrijas un ruhpneezibas usplaukschanu un attihstischanos sinams stipri weizina labi droschi tirgi, kur war daschados fabriku isgatawojumus labi pahrdot — un schahds tirgus nu Wahzu fabriku isgatawojumeem ir Kreewija, tadehl fabrikanteem un tirgotajeem tirdsneezibas lihgums ar Kreewiju no leelu leelà swara, jo zaur muitas paseminaschanu no Kreewu puses us Wahzu industrijas raschojumeem, pehdejeem rastos Kreewijâ labi nonehmeji — pirzeji, zaur ko atkal rastos jauna dsihwiba tirdsneezibâ un ruhpneezibas produktu isgatawoschanâ. Dselsleetu un daschadu maschinu ween eewed Kreewijâ ikgadus par wairak desmit milj. rbl., par peem. 1887. g. par 23 milj. rbl. — un bes tam ari wehl labi daudz zitu pretschu. Tà tad redsam, ka Kreewija preeksch Wahzijas industrijas raschojumeem war buht ihsti labs tirgus. Walstei, kuras labklahjiba dibinas pa leelakai datai us semkopibas pamata, kà tas ir Kreewijâ, — atkal nepeezeeschami wajadsigs atrast labus tirgus, kur pahrdot pahrejo labibu. Wahzijai labiba jaeewed. Tà tad Wahzija Kreewijai kà kaiminu walsts buhtu laba labibas, sewischki rudsu nonehmeja; bet tà ka nu Wahzija uslikuse, sewischki us if Kreewijas iswedamàs labibas augstus nodoklus, tad schimbrihscham labibas eeweschana Wahzijâ if Kreewijas gandrihs waj nemas naw eespehjama. Kreewija nu gribedama apgahdat sawai labibai, sewischki rudseem, kurus pirk gandrihs waj weenigi Wahzija, labu tirgu, pagehr no sawas puses, lai Wahzija stipri pamasinatu muitu us Kreewu labibu; Wahzija atkal gribedama weizinat sawu industrijas raschojumu isweschanu us Kreewiju grib, lai pehdejà atkal no sawas puses paseminatu muitu us eewedameem Wahzu ruhpneezibas isgatawojumeem. Zaur tirdsneezibas lihgumu ar Kreewiju nu Wahzijai rastos tirgus tàs industrijas prezem un pate seme buhtu apgahdata ar lehtakàm usturas weelam, par ko strahdneeki, wispahrigi tautas wairums, loti preezatos — jo lehta pahrtika strahdneezineem wisai patihkama. Ari preeksch mums Baltijas eemihtneekeem tirdsneezibas lihgums no sewischki leela swara, jo tas weizinatu muhsu labibas isweschanu, zaur ko tai buhtu augstakas zenas, kuras muhsu semkopjeem schinîs gruhtôs laikôs wajadsigas, tà ka mums katrs grasis, ko eenemam wairak, no swara. Bes tam wehl mehs tiktu apgahdati ar lehtakàm, semkopibâ nepeezeeschami wajadsigàm leetam un daschadeem industrijas isgatawojumeem, kas stipri ween weizinatu muhsu semkopibas usplaukschanu. Tapehz mums jo ruhpigi jaraugas kahdu wirseenu nem Kreewu-Wahzu tirdsneezibas lihguma sarunas. Winu isnahkums preeksch mums wisai swarigs. Ari politiskâ sinâ schim lihgumam loti leela nosihme. — Pehz tam, kad masakee tirdsneezibas lihgumi ar Serbiju, Rumaniju un Spaniju peenemti, bes schaubam ari sarunas par Kreewu-Wahzu tirdsneezibas lihgumu labaki sekmesees. Winas turpinaschot ari pa seemas swehtku brihwlaiku, lai warbuht pehz tautas weetneeku sanahkschanas 9. janw. (28. dez.) pehz seemas swehtku brihwdeenam (tagad tautas weetneeki atpuhschas pa brihwlaiku) to jau waretu eesneegt walstssaeimâ preeksch apspreeschanas. Konserwatiwee un to laikraksti gan parego, ka Kreewu-Wahzu tirdsneezibas preekschlikumu tautas weetneeki atraidischot. Ja, ja, ko mehs wehlamees, to labpraht tizam.

— Walststeesa nesen Leipzigâ isteesaja prahwu pret Frantschu spijoneem (speegeem) Delgè un Degoni, kuri sch. g. augustâ tika apzeetinati Kihlê, tadehl ka tee ussihmejuschi un nofotografejuschi wairak weetas. Abi apsuhdsetee tika atsihti par wainigeem un nosoditi weens us 6 un otrs us 4 gadeem eeslodsischanu zeetokshnî. „National-Zeitung" isteizas atsinigi par walststeesas spreedumu, ka Frantschu wirsneeki, abi speegi, noteesati ar zeetokschna sodu un newis ar zeetuma sodu, kursch aptraipa zilweka godu; turpretim min. awise nosmahdè no daschàm pusem isteikto wehlejumos, ka tee tiktu apschehloti, jo tahda apschehloschana nedarischot us Frantscheem nekahdu moralisku eespaidu un ari militariskas droschibas labad nebuhtot bijuse atkaujama. Ari daschas zitas eewehrojamas awises isteizas tamlihdsigi kà „Nat.-Ztg."

Franzija. Frantschu waldiba naigi rihkojas pret anarkisteem. Walsts saeima jau peenehmuse wairak preekschlikumu, kas atteezas us anarkistu apkaroschanu, kà par preses sodischanu par usmudinajumeem, par sprahdsinaschanas weelu isgatawoschanu (pat bes apspreeschanas), par anarkistu sabeedribu pahrraudsibu (ar 646 pret 39 balsim), par 800,000 franku (ap 300,000 rbl.) leela kredita atkauschanu, lai buhtu eespehjams pawairot poliziju. — Awise „Petite République" stahsta, ka eekschleetu ministrs jau sastahdijis sarakstu, pehz kura israidami if Franzijas kahdi 200 ahrsemju anarkisti, starp kureem puse esot Itaileeschi, pahrejee Wahzeeschi u. z. Itaileeschu awischneekam Krotijam jau peesuhtita pawehle, lai tas atstahtu Franziju. Wispahrigi anarkistu breesmu darbu sekas sajuhtamas sewischki stipri sozialdemokrateem, kurus ar anarkisteem tagad tà sakot bahsch weenâ maisâ, lai gan starp sozialismu un anarkismu ir milsiga starpiba un ari paschi sozialdemokrati ar anarkisteem nekad naw warejuschi labi satikt, bet alasch gandrihs waj wisniknaki sawâ starpâ pluhkuschees, kas zitàm partijam iswilinaja tik gahrdus smeeklus. Tapehz nekahds brihnums, ka ari ar daschu labu sozialdemokratu apeetas kà ar anarkistu. Ta jau nu weenreis ir pasaules mode, ka neskatas tik wisai smalki us lihdsekleem, ar kuru palihdsibu apkaro pretineekus waj pretejas domas. Un sozialdemokrati ir tagadejàs kahrtibas eenaidneeki — tapehz pret teem ari war isleetot lihdsekkus, ko zitadi wis ne labpraht mehds isleetot.

Italija. If Palermas sino, ka Laboratoris isrihkojis Monrealâ manifestaziju un atklahti sauzis: „Nost pilsehtas dome! nost muitas!" Trokschnotaji usbruka muitas eeredneem, tos peekahwa un nodedsinaja daschus muitas namus. Saldati wairakus apzeetinaja. Trokschnotaji gribedami apzeetinatos atswabinat usbruka kasarmam, pee kam tika weegli eewainoti 5 saldati un 12 trokschnotaji. 32 apzeetinatos noweda us Palermu.

Melila (Afrikâ). Marschals Martiness Kampos apschaudija Masusu, kuras eedsihwotaji gribeja Spaneescheem atnemt kahdu kugi. Mauru paschà pasteidsàs atwainotees un apsolijàs, ka laundari tikschot soditi.

Telegramas.

Berlinê, 20. (8.) dezembrî. („Mahjas Weesa" spezialtelegrama.) Sabeedroto walstju waldibu padome (Bundesrath) peenehma preekschlikumu, ka par tàm if Kreewijas un Somijas Wahzijâ eewedamàm un pirms 29. augustâ islaistàs keisara pawehles salihgtàm prezem muita nemama pehz wispahrejà muitas tarifa.

Bernê (Schweizijâ), 20. (8.) dezembrî. („Mahjas Weesa" spezialtelegrama.) Walstju saeima nolehma, ka tai sinâ isdarama walsts satwerssmes likumu pahrgrosischana, ka waldibai tiktu peeschkirta teesiba isdot wispahrigus — weenadus nosazijumus par ruhpneezibu. Par scho satwerssmes likuma pahrgrosischanu janobalso tautai wisôs kantonôs.

Româ, 29. (9.) dezembrî. („Mahjas Weesa" spezialtelegrama.) Walsts saeimâ Kawalotis eesneedsa deenas kahrtibu, ka banku leetas ismekleschanas komisijai no tautas weetneeku puses issakama pateiziba un ka banku leetas ismekleschanas komisijas sinojums jaissludina. Pirmo deenas kahrtibas daku peenehma ar 142 pret 24 balsim. 118 tautas weetneeki atturejàs no balsoschanas. Par otro deenas kahrtibas daku wehl netika nobalsots, tadehl ka markiss Rudinis peeprasija, ka daschi sinojuma punkti nebuhtu atklahti issludinami.

Ihpaschneeks un isdewejs: Ernsts Plates.
Atbildigee redaktori:
Dr. phil. Arnolds Plates. Dr. philos. P. Sàlits.

Дозволено цензурою. — Рига, 9 декабря 1893 г.